

STERNE, LAURENCE, EKMANSON, JOHAN
SAMUEL

Yoricks känslösamma resa igenom
Frankrike och Italien. Ifrån
engelskan./(Sterne.) Stockholm, tryckt
hos Anders Zetterberg. =1-2. 1791.=. :
[Del 1] : Första delen. 1790.
=Serietitelbl.: = [02] s. 202 s.

1790

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

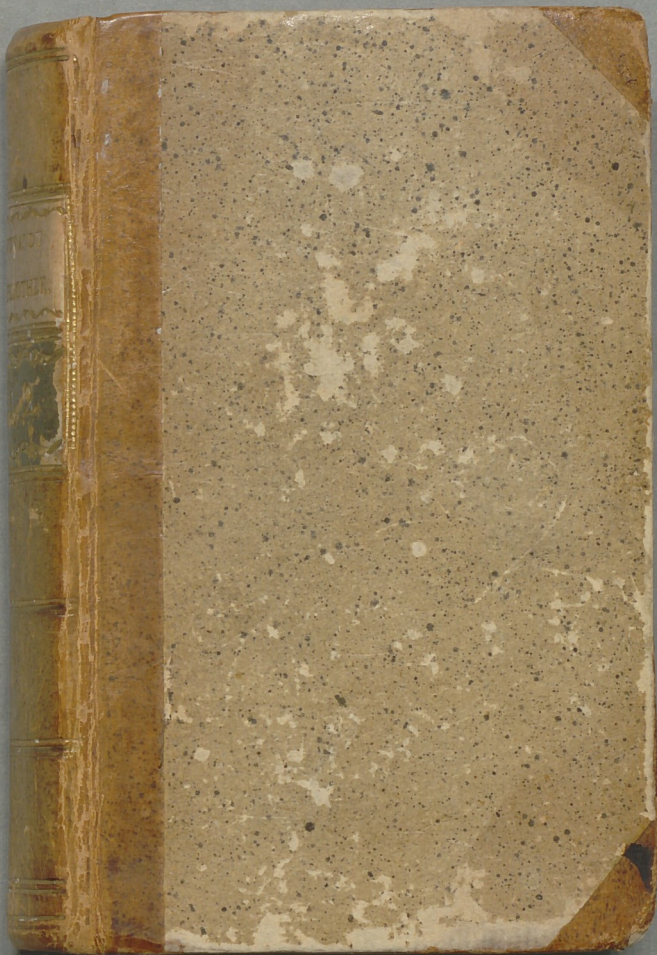
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Roman

1700-t.

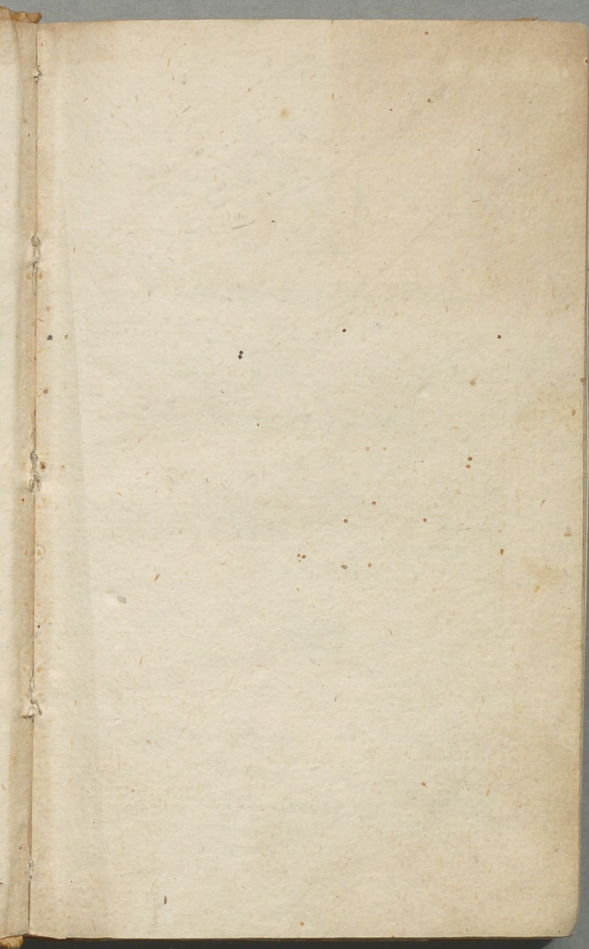
1700-1829

EXA

Sterne, Lawrence

Kongl. Riks Biblioteket.

$\frac{5}{12}$

Sterne

UTVALDT
BIBLIOTHEK

FÖR
LÅSARE och LÅSARINNOR

AF
ALLA STÅND.

FÖRSTA BANDET

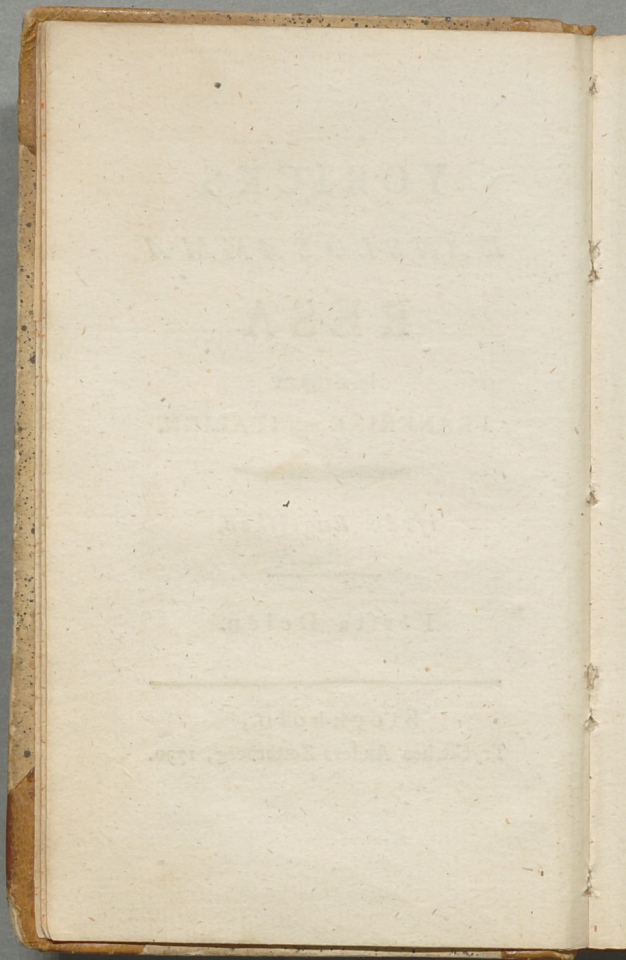
innehåller Förre Delen af
YORICKS RESA.

Delectando Prodesse.

Stockholm 1791.
På Anders Zetterbergs Förlag.

FÖRETAL.

Om många öfversättningar, och ännu flera utgångna upplagor, kunna anses som gällande vittnesbörd om en boks godhet; så åger väl Yoricks Sentimental Journey af Sterne de osfridigaste. Det Engelska allmänna har blott en röst därom, och Monthly Rewiever, som Sterne, med ett par bittra sarkasmer, visserligen icke bestuckit, berömmuer likväl hans resa, såsom ett fullkomligt original; — Och en berömd Tyisk lärjd utlåt sig, då han fick tidningen om Sternes död: "Gärna hade jag till honom aflått fem år af min egen lifstid, om jag ock med visshet vetat, att hela min återstående lefnad endast skulle sträcka sig till tio eller åtta år; men med det beting, att han skulle skrifvit, lika mycket hvad, Lefverne och Me-

ningar, Predikningar, eller Resor,,.

För de Läsare, som önska närmare känna denna namnkunnige och berömda Författare, torde det icke vara obehagligt, att här finna ett utdrag af den karakteristiska målning, han, uti sin Tristram Shandy, gjort öfver sig själf, under Toricks namn.

” - - - Hos honom fans intet af denna kalla phlegma, intet af denna ångsliga regelbundenhet i förstånd och lynne, som man gemenligen finner hos folk af hans härkomst. Han var tvårtom af så merkurialisk och förfinad sammansättning, som man nägon sin kan föreställa sig en heteroklit varelse, i alla sina omväxlingar. Han hade så mycken entusiastme och gaiété du cœur, som det mildaste klimat kunnat frambringa.“

”Så vål beseglad, förde den arma Torick intet enda unts barlast. Han

”var så oförfaren i världen, och ännu
”i sitt första och tjugonde år, visste
”han äfven så litet hvaråt han skulle
”styra sin kosa, som en enfaldig obe-
”tänksam flicka om tretton år. Det
”var således naturligt, att han, under
”sin första resa, förmedelst sina lifs-
”andars friska vind, väl tio gånger
”om dagen, blef förviklad i främman-
”de tågverke —“

”Jag har alltid varit af den tan-
”kan, att en olycklig quickhet var grun-
”den till denna olägenhet; ty sannin-
”gen at söga, hade Torick, af natu-
”ren, en otvinglig motvilja och afsky
”för en trumpen allvarsamhet — icke
”såsom allvarsamhet — ty han kun-
”de, om det kom därpå an, dagar
”och veckor igenom, vara den allvar-
”sammaste människa i världen — men
”den förstådda allvarsamhet, som tjå-
”nar okunnighet och dårskap till täck-

”mantel, var han så gramse, att han
”allestädes, utan ringaste skonsmål, an-
”grep den, träffas hvar den ville, om
”det ock var under det mäktigaste be-
”skydd. — —“

”Att nämna barnet vid sitt rätta
”namn, så var han oförfaren och o-
”försökt i verlden; och då det talades
”om saker, hvarvid en klok man våt
”visste att tvinga sig, var han oförsig-
”tig nog, att rått fram säga sin me-
”ning. Han förteg sällan eller alldrig
”det naturliga intryck, en sak gjorde
”på honom, utan afseende på person,
”tid eller ställe. Hörde han en oädet
”nedrig gärning omtalas, så uppehöll
”han sig icke med att öfverlägga, om
”upphofsmanen därtill var en rik,
”förnäm, eller mäktig man, som kun-
”de skada honom: utan då han var
”öfvertygad om des stolta uppförande,
”kallade han honom rått och slätt, en

"nedrig människa, o. s. v. Toricks
"obelesvenhet blef därigenom ännu svå-
"rare, att hans commentarier olyck-
"ligtvis vantligen gingo ut på ett quickt
"infall, eller åtminstone bestodo utaf
"skåmtsamma och spitsiga uttryck."

"Kårteligen, han sökte väl alldrig
"lögenhet, att fritt ut säga sin mening;
"men han lät ock alldrig tillfället där-
"till onyttjadt gå förbi: och han ha-
"de, under sin lefnad, allt för män-
"ga frestelser, att utströ sin quickhet,
"sina infall, sitt skämt, och sina satirer.
"De gingo ock alldrig förlorade: det
"fans alltid någon, som af en eller
"annan orsak, uppsamlade dem."

Sådan var Sterne, eller, som han
helre kallade sig, Torick; och hans
skriffter vittna om ett förtröffligt snil-
le, samt det bästa hjärta — Ingen-
städes nyttjade han hvarken sitt fina
snille, eller sina quicka infall, på Gu-

dalärans, Dygdens eller Anständighets bekostnad. — Tvärtom — emot sådana, den Filosofiska Sektens vettvillingar, som med en bitter finhet, ihärdigt sträfva att undergräfvä, och, om möjligt vore, alldeles omslöta grunderna till människoslögtets fällhet och lycksalighet, emot dessa har han, icke föllan, hväsfat sin penna, och skärpt sina infall: — han ansåg deras skändeliga bemödande med den affky, hvarmed alla förnuftiga människor borde anse det, och dem, med den blödande människo-kärlekens bekymmerfulla medlidande.

Det är då ej underligt, om flera länder varit måne, att, genom översättningar, tillegna sig denne odödlige mannens skrifter. Och hvarföre skulle Sverige i denna del mera slå tillbaka, än andra? — Jag har därföre försökt, att gifva en Svensk översättning

af hans Resor, af dessa sköna anatomi-
ska teckningar af människo-hjärtat,
som visserligen förtjåna ett utmärkt
rum i de valdaste boksamlingar.

Öfversättningen af en bok i detta
slag, har ej kunnat annat än vara
svår. Mången torde fludsat redan vid
sjölfva tittelbladet. Engelska Språket
hade intet adjektivum af Sentiment,
innan Sterne nyttjade det såsom vehi-
culum på sin resa, och det Franska
Sentimental, det Tyska Empfindsame,
det Danska Følsomme äro af samma
beskaffenhet, alla enkom tillskapade för
Toricks resa. Underligt lärer då ej
vara, om jag ej funnit ett Svenskt ord,
som fullkomligen svarade emot det En-
gelska Sentimental; jag har därför
vågat ett nytt, som någorlunda torde
uttrycka meningen däraf. Var det
Sterne tillåtit, att antaga ett nytt ord,
så måste det äfven, af samma skäl,

vara hans öfversättare tillåtit. — Om en mödosam resa kallas den, hvarvid mycken möda är: så kan ju den heta en kånflösam resa, hvarvid mycken kånfla vankas. — Jag vill väl ej påstå, att analogien är alldeles på min sida. Men det begrep Läsaren första gången vid detta ord, ännu icke fullkomligen gör sig, torde han efter hand våna sig vid.

De franska ord och talesätt, hvilka engelska författaren själf nyttjat, hade kanske bort tillika på svenska öfversättas; men franskan är ju snart sagt — vårt modersmål.

Oangenämt är det, utan tvifvel, att finna Toricks Resa så plötsligen afbruten. En af Sternes förtroliga vänner, som utaf hans mundteliga samtal, och efterlemnade papper, trott sig finna anledning, att åter upptaga Toricks penna, har meddelat verlden fortsätt-

ningen af hans resor; men med så litet af Toricks anda, att den ej träffas förr, än på sista sidan — och samma rum kan den få här —.

Slutligen vill jag tillägga, att ehuru jag, med denna öfversättning, använt all slit, är jag likväl långt ifrån den själfkärhet, att tro den fullkomlig: skall ock därföre med årkänsla emottaga alla beskedliga rättelser och grundade anmärkningar — Men — vare det sagt utan anstötighet — ensidiga stympade recensioner, myndiga obeskedliga omdömen, förtjäna väl intet annat svar, än ett stillatigande förakt. Ett bitterfint smidigt recensent-våsende, som döljer sina klor uti en sammetslen kattfot, är ett lika så föraktligt ting, som en diger kritikakler, hvilken med myndig ton utropar sitt vanliga magtspråk: "det duger ej — det är dunt — har

"man intet bättre att säga, så gjorde
"man bättre att tåga" — och just
där en känslfull, öm och god själ fin-
ner skönhet, tillfredsställelse och nöje.
Visst är det, att alla icke kunna se
utur samma synpunkt: hos ganska få
tröffas enahanda känsla, och många
saker åro af den natur, att deras
skönheter endast synas förbehållna ett
ringa antal utvalda själar. Men just
detta åro skäl, som borde afhålla ifrån
allmänna, magtfulla och påtrugande
omdömen. Huru löjligt vore det icke,
att vilja utdömma all annan musik,
endast af det skäl, att någon stor man
icke kunnat tåla annan, än pukor,
trummor och trumpeter!

"Ve den man, som kan resa ifrån
"Dan till Bersaba, och utropa: Allt
"är tomt och öde!"

Sat!

YORICKS

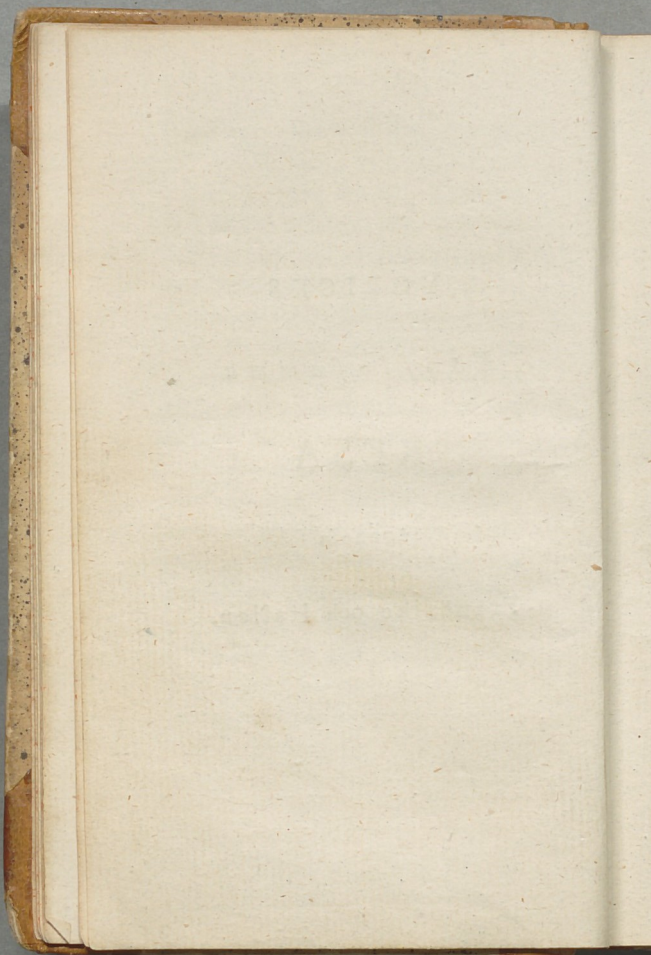
YORIGKS

Känslomma

RESA

igenom

Frankrike och Italien.

— I Frankrike, sade jag, förstå de
den saken bättre —

— Ni har varit i Frankrike? frå-
gade denna herre, och vände sig i
detsamma hastigt om till mig, med
den höfligaste triumf i världen. —
Underligt! sade jag, under det jag
hos mig själf estertänkte saken, att
en seglats af fem mil, ty längre är
det icke ifrån Dower till Calais, skall
gifva en människa så mycken rätt.
Jag vill själf se huru det förhåller sig:
och utan att fåga ett ord vidare, gick
jag genaste vågen hem, packade in

ett halft duffin fjortor, och ett par svarta fiden-byxor — "Klådningen som jag har på mig, sade jag, och "säg i det samma på uppflaget, kan "vara god nog" — betalte ett rum på Dower-påsten; och packetbåten seglade af kläckan 9 andra mårgonea — kläckan 3 hade jag redan ett hönscicaffé på bordet för mig, så ofstridigt i Frankrike, att om jag samma natt dött af indigestion, hade hela världen icke förmått hålla tillbaka verkan af *Droits d'aubeine* *) — mina fjortor och svarta fiden-byxor

*) *Alla lösören, tillhörande en främ-
ling, som dör i Frankrike (Sveitzare
och Skottländare undantagna) hem-
falla, i kraft af denna lag, Ko-
ningen, om ock arsvingen är när-
varande. —*

*Denna obilliga lag är dock nu
mera, af National-Församlingen,
alldeles upphäfvnen.*

— kappfäck och allt, hade tillfallit
 Konungen i Frankrike — själfva den
 lilla bild jag så länge burit, och som
 jag så ofta sagt dig, Elifa, att jag
 ville föra med mig i grafven, hade
 de rifvit af halsen på mig. — Oådel-
 modigt — att bemågtiga sig qvarlå-
 tenskapen efter en stackars godtrogen
 resande, som edra underfåtare låckat
 ifrån sitt hem — vid himmelen! Sir,
 det är icke rätt; och det gör mig
 ganska ondt, att jag skall fåga det
 åt en regent öfver ett så höfsadt, ar-
 tigt, samt för sin vänlighet och fina
 känslor berömdt folk —

Men jag har ju knappt fatt foten
 inom eder Majestäts gränser.

Calais.

Då jag flutit min middagsmåltid, och druckit Konungens i Frankrike skål, att öfvertyga mig själf, det jag icke hyfte någon ovilja emot honom, utan tvärtom hade mycken vördnad för hans fromma sinnelag, — var jag, för denna försoning skuld, ett helt tum längre, då jag steg upp.

— Nej — sade jag — Ingen beskylle Bourboniska huset för grymhet: De kunna blifva förledde, som andra människor; men i deras ådror flyter likväl en medfödd mildhet. Då jag tillstod detta, kände jag en finare rodnad sprida sig på mina kinder — varmare och vänskapsfullare emot människoslägtet, än Bourgogne vinet (åtminstone det jag druckit, till 2 livres bouteillen) kunnat åstadkomma.

— Gode Gud! sade jag, i det jag med foten stötte undan min kappfåck, hvad åro denna verdens ågodelar, att de få kunna förbittra våra sinnen, och förmå få många af oss, godhjärtade bröder, att fara ut i så bittra klagorop, som stundom händer?

Då människan lefver i fred med människor, är den tyngsta af alla metaller lättare än en fjäder i hans hand! han framtager sin penningpång, håller den helt löst och obekymrad i handen, ser sig omkring, lika som han sökte ett föremål, med hvilket han kunde dela den. Då jag gjorde detta, kände jag, att hvart blodkårl i min kropp utvidgade sig — pulsådrorna slogo helt muntert, och alla krafter, som underhålla lifvet, fullgjorde sina skyldigheter med så liten friction, att det skulle förvirrat den

måst *physicaliska precieuse* i hela Frankrike: med all sin *materialismus*, skulle hon knappast kallat mig en maskine —

Jag är förvissad, sade jag vid mig själf, att jag nu vore i stånd att öfvertyga henne om motsattfen.

Denna nya tanke lyftade naturen, i ett ögnablick, till den möjeligaste högd. — Jag hade förut gjort fred med hela världen, och detta bragte tractaten med mig själf till stånd —

Om jag nu vore Konungen i Frankrike, ropade jag — hvilket ögnablick för en faderlös, att utbedja sig sin faders kappsäck af mig tillbaka.

M u n k e n.

Calais.

Knappt hade jag utfagt dessa ord, då en fattig Fransiskaner steg in i rummet, och bad om någon allmosa för sitt kloster. Ingen människa ser gärna, att hans dygder skola vara ett spel af blotta tillfälligheter, — eller, en människa är ädelmodig, på lika fatt, som en annan är förmögen — *sed non quo ad hanc* — eller huru det nu må heta — ty ännu kan ingen gifva giltig orsak till våra lynnens ebb och flod. Hvem vet, om de icke härleda sig af samma orsak, som ebb och flod i hafvet — Om man ville antaga denna satts, skulle den rätt ofta komma oss väl till pass. Hvad mig angår, så vet jag helt visst, att jag, vid många tillfällen, långt

gra grå hårstrån, som vid tinningarne blifvit qvar efter tonsuren, kunde munken vara vid pafs sjutio år gammal — men att dömma efter ögonen, och den eld de ännu hyste, hvilken tycktes minskad, mera af en vänlig artighet, än af åldren, kunde han icke anses för mer, än sextio. — Sanningen torde vara midt imellan — han var såkert fem och sextio; med denna räkning stämde äfven hans åtbörder och anletsdrag fullkomligen öfverens, ehuru det syntes, som något i förtid däruti plöjt några fåror.

Det var ett af de hufvuden Guido så ofta målat, — mildt, blekt, genomträngande, fritt ifrån alla de begrep man vanligen gör sig om en fet sorglös okunnighet, som beständigt släpar sina blickar på jorden. Ögonen

fågo rätt fram, men tillika som de sett efter något hin sidan denna världen. Huru en Fransiskaner kommit till detta hufvud, det må den höga himmelen bäst veta, som låtit det falla på en Munks axlar; men det skulle förträffeligen passat en Bramin, och om jag råkat det på Indostans fält, hade jag visat det all vördnad.

Det öfriga af hans yttre utseende fordrar endast några drag. Man kan anförtro skildringen därpå åt hvilken hand som hållt; ty däruti var hvarken något firligt, eller annars utmärkt, än så vida det kunde räknas till hans karakter, och sått att uttrycka sig. Det var en torr och mager gestalt, af något mer, än vanlig längd, så vida icke äfven denna skilnad förlorades därigenom, att han var något framåt lutande, — men det var

var en bedjande ställning; och sådan den nu står för mitt minne, vann han därigenom mer, än han förlorade.

Sedan han gjort tre steg framåt i rummet, stannade han och lade vänstra handen på sitt bröst — en kort hvit kåpp, hvilken han brukade att stödjast vid, höll han i den högra — Då jag kommit honom närmare, gaf han sig tillkänna, genom en liten berättelse om sitt Klosters behov, samt dess Ordens fattigdom — och det med så okonstligt behag — och med en sådan om förlåtelse bedjande mine, i ögon och hela hans ställning — jag måste varit förtrolad, efter jag icke blef rörd därpå.

— En riktigare orsak var väl den: jag hade beslutit att icke gifva honom en enda penning.

Munken.

Calais.

Sant nog, sade jag, till svar på en åt högden sånd blick, hvarmed han slutade sitt tal — Sant nog — och himmelen tröste den, som icke vet sig någon annan hjälp, än verdens gifmildhet, hvars penningstäck jag fruktar på långt när icke förlår, att tillfredsställa de många stora anspråk, som oupphörligt därpå göras.

Som jag utfade de orden, stora anspråk, lät han en lätt blick falla på armen af sin Ordens-räck — Jag kände innom mig hela styrkan af detta vådande — Jag tillstår, sade jag — en så grof klådnad, och endast hvar tredje år en ny, samt mager kost — år ganska klen; men då man kan förvärfva sig detta med myc-

ket ringa befvår, är det få mycket mera undransvärdt, att er Orden kan vilja tränga sig fram till ett förråd, som egenteligen tillhör den halta, den blinda, den gamla, den svaga och den orklösa. — Den fångne, som försmåktar, under det han räknar talet af sin bedröfvelses dagar, trångtar äfven att få sin del därpå — om ni varit af de Barmhårtige Bröders Orden, i stället för Fransiskan, hade jag, så fattig jag är, fortfor jag, och pekade på min kappfåck, med glädje hade jag öppnat den för er, till de olyckligas befriande. — Munken gjorde en bugning för mig. — Men framför alla andra, återtog jag, har den olycklige i vårt eget land, ovedersfägeligen första rätten därtill; och jag har lemnat tusendetals uslingar efter

mig i mitt fädernesland. — Munken gjorde en medlidande nick med hufvudet — som ville han säga: Jag tviflar icke på, att uslingar finnas uti hvar vrå i verlden, åfven så vål som i mitt kloster. — Men vi göre skilnad, sade jag, och lade min hand på hans räckarm, för att besvara hans vad — vi göre skilnad, min gode Pater, imellan dem, som endast önska att äta sitt bröd i sin anletes svett — och sådane, som förtåra andras bröd, och syflosätta sin lefnad med intet annat, än att, för Guds skuld, tillbringa den i lättja och okunnighet.

Den stackars Fransiskanern svarade mig intet ord. Ett ögnablicks rodnad visade sig på hans kinder; men kunde icke länge där bibehållas; sig — Naturen tycktes hos honom borrlagt

all ömtålighet; åtminstone visade han ingen — han lät sin kåpp falla i armen, tryckte bägge händerne vördsam till sitt bröst, och gick bortt.

*Munken.**Calais.*

Som jag slog igen dörren, kände jag, att mitt hjärta var bekiämdt i mitt bröst. — Nå, det är nu förbi! fode jag tre gånger, och förfökte att antaga ett liknöjdt utseende — men det ville icke lyckas. Hvar ovänlig bokstaf jag uttalat, trängde sig fram för min inbildningskraft.

Jag efterfinnade, att jag ingen annan rätt hade öfver den stackars Fransiskanern, än att såga rent af nej; och det är redan straff nog, för den, som ser sig bedragen i sitt hopp, utan att man behöfver lägga smärtande ohöfligheter därtill. —

Jag betraktade hans grå hår — Jag tyckte mig se hans behagliga gestalt åter tråda in igen, och med

vänlig uppsyn, fråga mig, hvad han gjort mig förnår? — och hvarföre jag så hårdt bemött honom? — Jag ville gifvit, jag vet icke hvad, för en Advocat som kunnat försvara min sak. Jag har verkligen illa uppfört mig, sade jag till mig själf; men detta är ju min första utsväfning; och jag vill lära mig mera höflighet för framtiden.

Desobligeanten.

Calais.

När en människa är missnöjd med sig själf, har hon likväl en fördel däraf. Det fattar sinnet i nödig författning att sluta ett köp. Då man nu icke kan resa igenom Frankrike och Italien utan vagn — och naturen merändels länker sinnet till det, som är ofs måst af nöden; så gick jag ned på gåstgifvaregården, i afsigt att köpa eller hyra en, som till denna resa vore tjänlig. En gammal *Desobligeant* *), som stod långst bortt i ett hörn af gården, föll mig först i ögonen — jag steg således in uti honom, och då jag fann honom tämmeligen efter mitt tycke, befallde jag

*) *En Resevagn, hvilken så kallas, emedan blott en person kan sitta däri.*

gårdsdrängen kalla ut herr Dessein, herren i huset. — Men herr Dessein hade gått i Måfsan.

Som jag icke var mon om att blifva sedd af Fransiskanern, hvilken jag blef varse gent emot mig, på andra sidan af gården, i samtal med ett Fruntimmer, som nyligen ankommit — drog jag för taftsgardinerne, imellan mig och honom; och då jag beflutit att skriva min resa, tog jag fram blåck och penna utur min ficka, och skref företalet därtill i Desobligeanten.

Företal

i

Desobligeanten.

Mången peripatetisk verldsvis torde redan anmärkt, att naturen, efter sin egen ofstridiga magt och myndighet, dragit visfa gränslinier omkring människans misfnöje, dem det icke får öfverskrida. Hon har på ett lätt och beqvåmligt fått årnått sitt åndemål, därigenom att hon ålagt människan den oundvikeliga nödvändighet, att hemma i sitt eget land både arbeta på sin välfärd, och tåla sina besvärligheter. Endast där har hon förefett henne med de bäst passande föremål, som kunna deltaga i hennes välgång, eller hjälpa till att bära en del af den börda, som i alla lånder och i alla tider varit för tung för ett

par skuldror. Sant är väl, att vi ä-
re begåfvade med en ofullkomlig för-
måga, att stundom utvidga vår lyck-
falighet utom denna gräns; men det
är få inrättat, att brist af språk,
förbindelser och bekantskaper, samt
skilnad i uppfostran, lefnadsfätt, feder
och klådedrägt, uppkasta få många
hinder uti meddelandet af våra kån-
flor, utom vår egen krets, att det
ofta blir ofs en ren omöjlighet.

Håraf följer naturligtvis, att öfver-
vigten i denna handels-våg, alltid
är emot den, som vågar sig utom sitt
fädernesland. Han måste ej fållan kō-
pa det han egenteligen icke behöf-
ver, och ofta ej är honom mycket
läggligt, till hvad pris utlåningen
fätter därpå. — Sällan hålla de in-
födda hans omgånge till goda, i ut-
byte emot deras, utan dryg uppgåld.

— och när detta slutligen tvingar honom att anförtro sig uti billigare måklares händer, att uppföka något omgångs få godt det kan fås, behöfs väl ingen spådoms-anda, att gisfa på hvilken sida vinnsten är.

Detta förer mig till min sak, och leder mig naturligtvis, (om annars Desobligeantens gungning tillåter mig fortfara) på få väl den verkande, som slutliga orsaken af refor. —

När fysiolösa människor öfvergifva sitt moderland, och af ett eller flera skäl begifva sig på refor, kan man härleda det ifrån någon af följande allmänna orsaker: —

Kroppens svaghet,

Sinnets svaghet, eller

Oundgänglig nödvändighet.

Till de två första höra alla refandade till lands och sjös, som äro bekajade

kajade med högmod, nyfikenhet, fåfånga, eller mjåltfjuka; med en eller flere af desfa bräckligheter, tagne efter alla sina oändeliga smårre förändringar, och oändeliga förbindelser fins imellan.

Den tredje klassen innefattar hela skaran af vandrande martyrer, i synnerhet sådane, som antråda sina resor *cum beneficio cleri*, och resa, antingen såsom förbrytare, under visfa af Öfverheten föreslagne handledares uppsyn — eller unge Adelsmän, som af hårda föråldrar eller förmyndare blifvit dömde att resa, under uppsyn af handledare, hvilka högskolorne i Oxford, Aberdeen och Glasgow föreslagit.

Det gifves ännu den fjärde klassen; men des antal är få ringa, att de

Tor. Resa I. Del.

D

icke förtjånte någon egen afdelning, om ej ett verk af denna beskaffenhet fordrade; den aldrastörsta riktighet och noggranhet, till undvikande af alla misstag och förvirring uti karaktärerne. Och desfa människor, om hvilka jag talar, åro sådane, som såtta sig öfver hafvet, och uppehålla sig uti främmande länder, i affigt att spara penningar, af åtskilliga orsaker, och under hvarjehanda förevändningar; men då de kunde spara både sig och andra mycket onödigt befvår, dårigenom att de sparade sina penningar hemma — och då de skål, hvarföre desfa resa, åro enklare, ån alla de öfriga resandes: så kallar jag desse herrar.

Simpla Resande

Hela den resande svårmen kan således bringas under följande Titlar:

Syslolösa Refande.

Nyfikna Refande.

Ljugande Refande.

Högmodiga Refande.

Fåfångliga Refande.

Mjåltsjuka Refande.

Dårpå följa de, som resa af tvång:

Den brottlige och straffskyldige
Refande.

Den olycklige och oskyldige Re-
fande.

Den simple Refande.

Och sist, efter alla de andra, om
få behagas:

Den Kånstlofulle Refande,
hvarmed jag menar mig själf, som
har rest, och nu är i begrep, att gö-
ra råkenkap därför — och det åf-
ven få vål af nödvändighet och *befoin*
de voyager, som någon annan af den-
na klafs.

Jag infer allt för vål, att då både mina resor och anmärkningar öfver allt låra vara nog skiljaktige ifrån alla mina föregångares resor och anmärkningar, kunde jag mycket vål hafva påstått en hel niche för mig själf — men jag skulle då falla in uti den fåfånglige refandes grånfor, om jag sökte vinna uppmärksamhet, innan jag har bättre skäl därtill, än blotta *nyheten af mitt vehiculum*.

Nog af, att min låfare, om han själf varit refande, genom noga öfvervågande af det föregående, kan beståmma sitt eget rum och rang på denna lista — Det blir alltid ett steg att låra känna sig själf; ty man kan våga tio emot ett, att han intill denna stund behållit ett litet intryck eller likhet af det han, under refan, insupit eller med sig hemfört.

Den man, som först planterade Burgundiska vindrufvan på Goda Hopps-Udden (låsaren behagar anmärka att det var en Holländare) drömde aldrig, att han skulle dricka alldeles lika vin på Cap, som samma drufva frambringa på franska vinbårgen — dårtill var han allt för phlegmatisk — men ofstridigt väntade han, att få dricka en vinaktig saft, om den nu skulle blifva god, eländig eller medelmåttig — få mycket kände han likväl af denna världen, att det icke ankom på hans godtfinnande, utan att det man vanligen kallar lycka, skulle beståmma utgången. Imedertid hoppades han det bästa; och i detta hopp, med ett omåttligt förtroende till sitt hufvuds styrka, och till sin stora återhållsamhet, kunde My n Heer i sitt nya vinbårg lått dricka

båge delarne öfverända, och, då han så blottade sin svaghet, gifva sitt folk ämne till åtlöje.

Likafå går det en stackars refande, som af båtsmän eller formån låter släpa sig igenom detta jordklotets höfside konungariket, att förvärfva insigter och kunskaper.

Kunskaper och insigter kan man helt visst förvärfva, när man för denna orsak reser på skepp eller vagn; men om nyttiga kunskaper och verklig insigt, det är ett rent lotteri — Äfven då, när spelaren är lycklig, måste vinnsten med mycken försigtighet och måttlighet användas, om han skall hafva fördel därpå — men då, både i anseende till förvärfvandet, så väl som användandet vinnsterna äro mycket färre, än niterna, är jag af den tanke, att en människa

skulle göra lika få klokt, om hon kunde bringa öfver sig att lefva förnöjd, utan utländska vetenskaper, utan utländska kunskaper och insigter, i synnerhet i ett land, där ingen brist är på någondera — och i sanning har det rått ofta gjort mig hjärteligen ondt, då jag märkt huru många tunga steg den nyfikne resande har måst vandra, för att se saker, och göra upptäckter, dem han allsamman, som Sancho Pança säger till Don Quichotte, kunde torrsködd fett hemma. Vi lefve uti ett tidehvarf, som är så fullt af ljus och upplysning, att knappt något land eller någon vrå finnes i hela Europa, hvars strålar icke äro blandade och flåtade om hvarandra. — Uti de flästa delar och omständigheter liknar kunskap gatmusikern i en Italiensk

stad, uti hvilken hvar och en, utan betalning, kan deltaga.

Men nu är intet folkslag under so-
len — och Gud är mitt vittne (för
hvars domstol jag en gång skall fram-
tråda och göra räkenskap äfven för
denna bok), att jag icke säger det
af skryt — intet folkslag under so-
len är förefedt med mera omväxlande
lårdom, — där man bättre och med
mera fördel kan lägga sig på veten-
skaperna, än här — där konsterna
mera uppmuntras, och snarare stiga
till höjd — där naturen, i det hela
betraktad, har få litet på sitt an-
svar — och, med ett ord, där mera
vett och omväxling i karackerer till
finnets föda finnes. — Hvart viljen
j då hän, mine kåre landsmän? —

— Vi befä endast denna vagn, fa-
de de — Ödmjuka tjänare, fader jag,

I det jag sprang ut ur vagnen, och tog af mig hatten — Vi undrade, fode en af dem, som jag fann vara en nyfiken resande — hvad orsaken kunde vara till denna rörelse. — Denna rörelse, fode jag kallfinnigt, kom dåraf, att jag skref ett företal. — Nå alldrig i min lefnad, fode den andra, som var en simpel resande, har jag hört något företal vara skrifvit i en *Desobligeant*! — Det hade väl varit bättre i en *Vis à Vis*? i varade jag.

— Som en Engländare icke refer att se Engländare, så gick jag till mitt rum.

Calais.

Under det jag gick öfver gången till mitt rum, märkte jag, att något var, som gaf skugga på väggen, men ån jag, det var ock verkeligen herr Dessein, värden i huset, hvilken nyss kommit hem, och följde mig mycket höfligt efter, med hatten under armen, att århindra mig om mina behofver. Jag hade slagit Desobligeanten tåmmeligen utur hågen; och då herr Dessein, under det han talade om densamma, ryckte på axlarna, som den alldeles icke passade för mig: föll det mig straxt in, att den måtte tillhåra en oskyldig resande, som vid sin hemresa lemnat till herr Desseins redlighet, att förfälja honom det fördelaktigaste han kunde. Fyra månader voro framfarne, sedan han slutat sin

bana igenom Europa, uti ett hörn af herr Desseins gård. Vid sitt intråde dit hade han endast blifvit omlagad och omftruknen, och således, oaktadt han tvänne resor varit söndertagen på bärget Cenis, icke stort vunnit vid sina öden — men vid intet få litet, som det sista, då han så många månader, utan all barmhårtighet, stått under takdropp, i ett hörn af hr. Desseins gård. I sanning kunde väl icke stort fågas till hans bästa — men dåck något — och då man med några ord kan hjälpa en usling, hatar jag den människa, som kan vara nidk därmed.

— Om jag vore värd i huset, sade jag, och satte yttersta åndan af mitt pekfinger på herr Desseins bröst, skulle jag göra min högsta flit att förlossa den stackars Desobligeanten

— han nickar idel förebråelser åt er, hvar gång ni går honom förbi. —

— *Mon Dieu!* svarade hr. Dessein — hvad frågar jag dårefter! — Förlåt mig, hr. Dessein, inföll jag, folk af ett visst tänkesätt fråga likvål efter sina egna känslor. Jag är förfäkrad, då ni är en man, som har känsla så vål för andra, som för er själf, kan ni ej neka att hvar rågnig natt måtte svida i er själ — hr. Dessein, ni lider äfven så mycket som vagnen —

Jag har alltid anmärkt, att då det är mera *furt* än *fött* i en compliment, är Engelsmannen alltid förlågen, om han skall förstå det eller ej; men en Fransos hjälper sig straxt: herr Dessein gjorde en liten bugning för mig.

— *C'est bien vrai*, sade han, — men i sådant fall skulle jag endast byta en oro emot en annan, och förlora

lora på bytet. Föreställ er, min bästa herre, om jag skulle lemna er en vagn, som gick sönder, innan ni kom halfvägs till Paris — föreställ er själf hvad jag borde lida, om jag skulle gifva en hederlig man få flåta tankar om mig! Jag vill så ogärna förlora mitt goda namn och anseende af en *homme d'esprit*.

Detta piller var just tillagat efter mitt eget recept; jag kunde således ej annat, än svälja det ner — och sedan jag betalt herr Deffein sin bugning, gingo vi, utan vidare ordväxling, med hvarandra till vagnshuset, att taga hans vagn-förråd i ögnafigte.

*På Gatan.**Calais.*

Vifferligen måtte det vara en ondskfull verld, hvaruti en köpare, (fast ock frågan endast vore om en lumpen vagn) icke kan gå tvärt öfver gatan med en säljare, att afgöra denna handel, utan att förfalla i samma finnesförfattning, eller anse sin man med samma ögon, som vore han med honom stadd på vägen till Hydepark, att afgöra en envig. Jag för min del, som är en flåt fåktmästare, och på intet fått kunde måta mig emot herr Dessein, kände inom mig en hvålfning af alla de färfkilda rörelser, som vid en sådan omständighet plåga intråffa. — Jag bekådade hr. Dessein ifrån ofvan till nedan — och i den ställning han gick

betraktade jag honom än i *profil* —
 än *en face* — tyckte han såg ut än
 som en Jude, — än som en Turk —
 kunde icke lida hans peruk — omä-
 nades på honom — önskade honom åt
 blåkulla.

— Och allt detta kan uppstå i en
 människas hjärta, för ett lappri af
 fyra eller fem Louis d'ors? hvilket
 likväl är det högsta, som kan blifva
 mig för mycket påfördt? — Nedri-
 ga passion! utfor jag, och vände mig
 i det samma om, som man naturligt-
 vis gör, då man hastigt får en annan
 tanke — nedriga, omänskliga passion!
 din hand är emot alla, och allas e-
 mot dig! — Det förbjude himmelen,
 fode hon, i det hon förde handen
 mycket hastigt för pannan: ty jag
 hade lupit med hufvudet emot frun-
 timret, som jag sett tala med mun-

ken — hon hade följt oss efter, utan att vi blifvit henne varse — I sanning det förbjudde himmelen! svarade jag, och räckte henne min hand — hon hade svarta silkesvantar på händerna, som endast voro öppna på tummen, och de två främsta fingrarna, hvarföre hon utan omständighet emottog den — och jag ledsagade henne till vagnshus-dörren.

Herr Dessein hade redan öfver femtio gånger *diableradt* nyckelen, innan han utfann, att det ej var den rätta han tagit med sig. Vi voro äfven så otålige som han, att få dörren upplåst; och så uppmärksamma på hindret, att jag fortfor att hålla hennes hand, nästan utan att veta där-af; så att herr Dessein lemnade oss i denna ställning, med hennes hand uti min, och våra ansigten vända åt

vagnshus-dörren, med försåkran, att han inom fem minuter skulle vara tillbaka.

Men ett samtal af fem minuter, i sådan ställning, är åfven så mycket värdat, som ett af flere hundra år, då man står med ansigtet vändt åt gatan: i sednare fallet tar man anledning till samtalet af ting och händelser, som äro utom oss; — men när man står med ögonen fästade på en död vägg — hemtar man den endast af sig själf. Ett endast ögnblicks tyftnad, sedan hr. Dessen lemnat oss, hade varit skadlig för denna ställning — Damen hade då ofelbart vändt sig om — hvarföre jag genast började samtalet.

— Men hvad som bevekade mig där till, skall jag nu (då jag icke tänker försvara mitt hjärtas svagheter under

Vagnsbu - Dörren.

Calais.

Då jag sade Låfaren, att jag icke gärna ville gå utur Desobligeanten, efter jag såg munken i samtal med ett nyss ankommet fruntimmer — sade jag sanning; men icke hela sanningen: ty jag höllts äfven så mycket tillbaka af fruntimrets anseende och skick, med hvilket han talade. En misstanke flög igenom min hjärna, att han berättade henne hvad som förelupit imellan mig och honom. Därvid kom en strång i mitt lynne uti olag — Jag önskade honom tillbaka i sitt kloster.

Når hjärtat tager öfverhand öfver förståndet, sparar det estertanken otroligt mycket befvår — Jag var vis, att hon var af ett bättre slags skapel-

ser — likväl tänkte jag icke mera på henne, utan fortfor att skriva mitt företal.

Detta intryck förnyades, då jag åter träffade henne på gatan; den anständig frihet, hvarmed hon gaf mig sin hand, ansåg jag såsom vedermåle af hennes goda uppfostran och ett godt förnuft; och under det jag förde henne vid handen, fann jag en så behaglig artighet hos henne, att det utspridda munterhet och förnöjelse uti alla mina lifsandar.

— Gode Gud! huru gärna skulle icke en man föra en sådan varelse, som denna, med sig omkring hela världen! —

Hennes ansigte hade jag ännu icke sett — icke heller var det något väfändtligt; ty målningen var i ögnablicket anlagd, och långt innan vi

hunnit till vagnshusdörren, hade fru Fantasi redan fullbordat hela hufvudet, och var likafå förnöjd att det passade hennes Gudinna så väl, som om hon dykat det upp utur Tiberftrömmen. — Men du är en bebragen och bedräglig ting; och fastän du sju refor om dagen narrar oss med dina bilder och målningar, gör du det likväl med så mycket behag, och förtår att gifva dina målningar sådant anseende af ljusens ånglar, att man icke gärna kan blifva förtretad på dig.

Då vi kommit till vagnshusdörren, tog hon handen ifrån pannan, och lät mig se urbilden — Det var ett ansigte af ungefår tjugufex år — en skår brunlagd hy, utan all konstig prydnad, utan smink, utan puder — Det var juft icke efter kritikens reg-

lor skönt; men det hade något som, i den sinnes författning hvaruti jag var, behagade mig mycket mer — det hade ett intagande utseende. Jag tyckte det förrådde några drag af en enke-mine i sitt aftagande, då den öfverstått de första anfall af sorgen, och nu med mera lugn börjar i stillhet tänka på sin förlust. — Likväl kunde äfven tusen andra bekymmer hafva tecknat dessa drag; jag önskade veta hvad orsak de haft — och var på vägen att fråga henne själf, (om samma goda ton i omgånge, som herrskade i Efras tid, tillåtit det) — Hvad felas dig? och hvarföre är du så bekymrad? och hvarföre är din själ så orolig? — Med ett ord, jag fann hos mig en välvilja för henne; och beslutade på ett eller annat sätt använda min lilla

frårf af höflighet — om icke tjänstaktighet, för henne.

Sådana voro mina frestelser — och i denna författning, då jag var fallen att gifva rum åt min drift, lemnade man mig allena med damen, hennes hand uti min, och bägges anfigten mera vände åt vagnshus-dörren, än det var oundgängeligen nödigt.

Vagnsbu-Dörren.

Calais.

Vifferligen, min sköna Dame, sade jag, och lyfte helt sakta hennes hand något upp, vifferligen är det en af lyckans sällsamma tillskyndelser. Att fatta vid händerna tvänne hvarandra alldeles obekanta personer — af olika kön, och kanske ifrån vidt åtskilde orter i verlden, — och i ett ögnablick fåtta dem i en så förtrolig ställning, som vånskapen själf knappast kunnat tillvågabringa, om den också tänkt därpå en hel månad —

— Och er betraktelse däröfver, min herre, visar i hvad förlågenhet denna händelse sätter er —

När en ställning är sådan vi önske den, är väl ingen ting så obetänkt, som att utbreda sig öfver de omständighe-

digheter, som därtill gifvit anledning. — Ni tillskrifver den lyckan, fortfor hon; — dâri har ni rätt — hjârtat visste det, och var fôrnojdt; och hvilken annan, ån en Brittisk Philosoph, skulle vål gifvit fôrståndet underråttelse dårrom, till dommens fôråndrande?

Då hon utlade detta, drog hon sin hand tillbaka, med ett ôgnakast, som jag ansåg fôr tillrâckelig fôrklaring ôfver texten.

Det år en jâmmerlig skildring jag hâr gör ôfver mitt hjârtas svaghet, då jag tillstår, att det kânde en bedrôfvelse, som vârdigare omständigheter icke skulle åstâdkommit. — Jag var helt nedslagen ôfver fôrlusten af hennes hand, och fâttet huru jag fôrlorade henne, gôt hvarken vin eller

olja i fåret. Alldrig i min lifstid har jag varit så tafatt och förlågen, och så jåmmerligen flat öfver min förlågenhet.

Ett rättskaffens fruntimmers triumf öfver ett sådant nederlag, råcker icke länge. Till slut på sitt svar lade hon, innan några få secunder, sin hand på uppslaget af min rock; och således återvann jag min förra ställning på ett eller annat sätt, Gud vet huru?

— Hon hade intet vidare att tillägga.

Jag var genast betänkt på ett annat samtal med damen; ty af innehållet, så vål som sedolåxan af det förra, flöt jag, att jag tagit fel om hennes karakter; men då hon vände sitt ansigte till mig, var den anda försvunnen, som upplifvade hennes svar — musklerna hade slappnat, och

jag märkte åter samma menlösa be-
dröfvade blick, som först intagit
mig för henne — Bedröfligt! att ett
så själfullt anfigte skall vara ett rof
för sorg. — Jag beklagade henne af
mitt innersta hjärta; och, ehuru det
kan förekomma ett tjockhudadt hjär-
ta löjligt nog — jag hade varit i
stånd att taga henne i mina armar
och kyssa henne, om blygsamheten
tillåtit det, i anseende till folket på
gatan.

Den lefvande takten i mina puls-
ådror, ånda långs ut åt mina fingrar,
som lindade sig om hennes, sade
henne hvad inom mig föregick: hon
såg ned på jorden — därpå följde
en tyftnad af några ögnablick.

Jag måste under samma tid låtit
förmärka några fakta rörelser, att
ömare trycka hennes hand, hvilket

jag befarade af en fin rörelse, som jag kände uti min egen — icke som hon ville draga sin tillbaka — men som hon tänkte därpå — och jag hade helt visst andra gången förlorat henne, om ej en naturlig drifft, mer än förnuftet, ingifvit mig den vissa tillflykten i sådana faror — att hålla henne helt löst, och som jag hvart ögnablick själf tänkte att släppa den. På detta sätt låt hon förblifva, till des hr. Dessen kom tillbaka med nyckelen, Under tiden öfvervågade jag, huru jag åter måtte utplåna det illaka intryck, som händelsen med den stackars munken kunde hafva gjort i hennes sinne emot mig, i fall han berättat henne densamma.

Snusdofan.

Calais.

Den gamle gode munken var endast sex steg ifrån oss, då denna tanke om honom rann mig i sinnet. Han nalkades oss något sidwärts, likasom han varit oviss, om han skulle gå fram eller icke. — Så snart han var kommen intill oss, stod han helt frimodigt stilla; han hade en hornsnusdosa i handen, hvilken han höll öppen framför mig. — Ni skall föröka mitt — sade jag, i det jag tog fram min lilla skylpads-dosa, och gaf honom den i handen — Det är ganska godt, sade munken. Så gör mig den förnöjelsen, svarade jag, att behålla både dosan och snuset, och när ni tar en pris därutur, få påminna med det samma, att den var ett för-

foningsoffer af en man, som en gång fört sig ovånligt upp emot er, fast det ej var af hjärtat.

Den arma munken blef röd i anfigtet, som skarlakan. *Mon Dieu!* sade han, och lade bågge sina händer tillsamman. — Ni har alldrig uppfört er ovånligt emot mig. — Det skulle jag också tro, sade damen, han ser ej ut därtill. Nu blef jag också röd; anen af hvad rörelser, öfverlemnar jag till de få, som förstå att utreda människans känslor. — Förlåt mig, madame, sade jag, — jag bemötte honom ganska hårdt; och alldeles utan orsak. — Kan det vara möjligt, sade damen! — Min Gud! ropade munken, med en varma i sin bekräftelse, som icke syntes vara honom naturlig — skulden låg hos mig, och i min obetänksamma ifver. —

Detta bestridde damen, och jag påstod med henne, att en man af så stadgadt finne som hans, omöjigen kunde förolämpa någon.

Jag visste ej att en tvistighet kunde blifva en så söt och angenäm sak för kånflostrångarne, som jag nu kände. — Vi tyfnade en stund, utan att förnimma det ringaste af det orimliga bryderi, som gemenligen inställer sig, då man i sällskap ser hvarandra tio minuter i ansigtet, utan att säga ett enda ord. Under denna tyfnad gned munken sin hornsdoxa på räckarmen, och så snart hon, genom denna gnidning, fått ett litet anseende af glans — bugade han sig för mig, och sade: det var för sent att utreda, antingen lynnets svaghet eller godhet inviklat oss i denna strid, — däck, därmed må vara huru det vill

— han bad, att vi måtte byta dosor.
— Som han sade detta, räckte han med ena handen fram sin dosa, och med den andra tog han emot min; och sedan han kyfst henne, stack han henne i sin barm — under det hans goda hjärtelag strömvis framträngde i hans ögon — och tog afsked.

Jag betraktar denna dosa, på samma sätt som jag betraktar de synliga delar af min Gudalåra, att upplyfta mitt sinne till något högre: och i fanning går jag sållan utan henne. Rätt ofta påkallar jag des förra ågares milda ande, att styra min egen, under denna världens kamp och strid, hvilka, som jag sedermera af hans händelser fick inhemta, gifvit honom nog att bestålla, in till des han, vid pass uti sitt fyrationde femte år, se-

dan han för sina krigstjänster blifvit illa belönt, och under samma tid olycklig i den ömmaste böjelse, öfvergaf både vårjan och det tåcka könet, samt sökte stillhet och ro, icke få mycket i sitt kloster, som innom sig själf.

Mitt hjärta är beklämt i mitt bröst, då jag måste tillägga, att när jag, vid min återresa öfver Calais, frågade efter Pater Lorenzo, fick höra, att han måst fem månader förut blifvit död, och begrafven, icke i des kloster, utan efter hans egen åstundan, uti en liten klostret tillhörig kyrkogård, vid pass en half mil utom staden. Jag längtade högelingen att se hvar de lagt honom — Medan jag satt vid hans graf, tog fram den lilla horndofan, och uppryckte en eller två nåsflor vid hufvudgården, som alldeles intet hade där att beställa —

verkade allt detta så häftigt på mina
kånflor, att jag utbrast i en ström af
tårar — Men jag är så blödig, som
en qvinna; och jag ber världen icke
bele, utan snarare beklaga mig.

Vagnshus-Dörren.

Calais.

Hela denna tid hade jag icke släppt damens hand. Jag hade nu hållit den så länge, att det skulle varit en ohöflighet, om jag släppt henne, utan att först trycka henne till mina läppar. Då jag verkställde detta, drogo sig blodet och lifsandarne, som utspridt sig till yttersta delarne af hennes kropp, plötsligen tillbaka, och trångde sig åt ögonen och kinderna.

Nu hånade sig, att de tvänne resande, som talt med mig på gåstgifvaregården, just i detta viktiga ögnablick gingo förbi. Då de märkte vår förtrolighet, föllo de naturligtvis på den tanken, att vi åtminstone måtte vara man och hustru. De stannade då de kommo midt för vagnshus-dörren;

och en af dem, som var den nyfikne resande, frågade oss, om vi snart årnade resa till Paris? — Jag kan blott för egen del jaka därtill, sade jag; och damen tillade, att hon årnade sig till Amiens — Där spifade vi middag i går, sade den simpla resande — Ni far midt igenom staden, tillade den andra, när ni refer till Paris. Jag var sinnad att tusenfallt tacka honom för underrättelsen, att Amiens låg på vägen till Paris; men, som jag just tog fram min munks lilla horndosa, att därutur taga en pris — gjorde jag en liten bugning, och önskade dem en lycklig resa till Dower — hvarpå de lemnade oss allena.

— Hvad ondt vore nu väl däri, sade jag vid mig själf, om jag anböd denna bedröfvade dame ett rum i min
vagu

vagn? — och hvad olågenhet kunde däraf härflyta?

Hvar enda oådel finnes-rörelse och ond böjelse i min natur kom i rörelse, då jag öfverlade detta förslag — Det nödfakar dig att taga tre hästar i stället för två, sade Girigheten, och det kostar tjugu Livres utur din ficka — Du vet icke hvem hon är, sade Misstänksamheten — Eller hvad olågenheter det kunde föra dig uti, hvilkade Farhågan.

Tro mig, Yorick! sade Betänkligheten, man torde låga, att du rest borrt med en frilla, och att du för den orsaken, efter aftal kommit till Calais —

— Sedan, ropade Hykleriet, tors du alldrig se någon människa i ögonen — Eller, sade Egenkärle-

Nor. Resa I. Del.

G

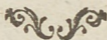
ken, vänta någon befordran i andeliga ståndet — Eller blifva mer, än en usel bondkapellan, sade Högmodet.

Det vore likväl en höflighet, sade jag — Och då jag gärna följer mina första rörelser, och därför föllan gifver akt på dessa kabaler, hvilka, få mycket jag vet, icke tjäna till annat, än att öfverdraga hjärtat med en diamanthud — vände jag mig genast till damen —

— Men hon hade, medan denna strid föregick innom mig, oförmärkt gått bortt, och under det jag fattade mitt beslut, var hon redan tio eller tolf steg ned åt gatan.

Jag gick därför med långa steg efter henne, i affigt att framföra mitt förslag, det bästa jag kunde. Men då jag märkte, att hon gick

med handen under kindbenet — med eftertänksamhetens långsamma korrtå fteg — med ögonen fästade på jorden; föll det mig in, att hon kanske underfökte samma sak — Gud vare hennes hjälp! sade jag, hon har väl en stufmoder, eller en skenhelig mötante, eller annars en efterhängsen gammal dum karring, som hon vid detta tillfälle måste rådföra, åfvenså väl som jag. Då jag således ej ville hindra rättgångens lopp, och anfåg det hederligare och artigare, att vinna henne genom öfverenskommelse, ån genom öfverrumpling, så gjorde jag vänster om, och gick några gånger fram och tillbaka vid vagnhusdörren, medan hon i djupa tankar spaferade på fidan.

På Gatan.

Calais.

Vid första åsynen af detta fruntimmer, föll det mig genast in: "att hon var af det bättre slags skapelser" — och, som ett annat likafå ovederfågeligt axiom, antog jag, att hon var enka, och af en vifs melankolisk karakter. — Vidare gick jag icke den gången; jag ansåg det tillräckligt för det tillstånd, som då behagade mig — och om hon till midnatten hållit sig vid min sida, så hade jag troligen blifvit vid min satts, och endast betraktat henne under detta allmänna begrep.

Men knappt var hon tjugu steg ifrån mig, förr än något inom mig manade på en nogare undersökning — det väckte hos mig den tankan, att vi

skulle skiljas åt — torde hända jag icke mera skulle få se henne — Hjärtat emottager gärna allt hvad det kan få; och jag ville likväl veta på hvad vägar mina önsknigar kunde finna henne, i händelse jag själf alldrig mera skulle träffa henne. Med ett ord, jag önskade känna hennes namn — hennes släkt — hennes stånd. Hvart hon årnade sig vilte jag, men jag ville äfven gärna veta hvarifrån hon kom: och jag infåg ingen utväg, att få kunskap om allt detta. Hundrade små fina granlaga omständigheter lågo mig i vägen. Jag gjorde väl ett halft tjog fårskildta förslager — men huru en människa kunde komma åt att fråga henne rent ut — det var alldeles omöjligt.

En liten vänlig frank Capten, som kom dansande framåt gatan, visade

mig, att det var den lättaste sak i världen. Ty då damen juft kom tillbaka till vagnhus dörren, hoppade han fram midt imellan ofs. Han gjorde sig själf bekant med mig, och förr ån han vål anmält sig, bad han mig göra sig den åran, att föreställa honom för damen — Jag hade ingen haft, som kunnat föreställa mig själf — Han vånde sig alltså till henne, och för rättade det lika få vål själf, i det han frågade henne, om hon kom ifrån Paris? — Nej; hon årnade sig dit, sade hon — *Vous n'êtes pas de Londres?* — Nej; det var hon icke, svarade hon — Då måste *madame* vara kommen genom Flandern — *Apparemment vous êtes Flammande?* sade den franska Captenen — Damen svarade, att hon så var. *Peut être de Lisle?* — Hon var ej ifrån Lisle —

Ifrån Arras? — ifrån Cambray? —
ifrån Gent? — ifrån Brüssel? — Hon
svarade, att hon var ifrån Brüssel.

Han hade haft den åran, sade han,
att vara med, då denna stad i sista
kriget belågrades — den var *pour*
cela mycket fördelaktigt belågen —
och full af adel, då de kejserliga blef-
vo därifrån utdrefne af fransoferna —
(Damen neg litet för honom) — Där-
på berättade han henne förloppet där-
af, och huru mycken del han haft
dåri — sedan utbad han sig den åran
att få veta hennes namn — och gjor-
de sin reverens.

— *Et Madame a son mari?* — sa-
de han, i det han såg sig tillbaka,
sedan han redan var några steg ifrån
ofs — och utan att afbida svar —
dansade han ut åt gatan.

Om jag ock sju år gått i låra hos
det fina lefnadsfättet, hade jag lik-
väl icke kunnat göra honom det ef-
ter.

Vagnsbuss - Dörren.

Calais.

Så snart den lilla franska Captenen gått borrt, kom hr. Dessein med nyckelen i handen, och släppte oss genast in i vagnshuset.

Det första, som vid dörrens öppnande, kom mig för ögonen, var en gammal lappig *desobligeant*: och ehuru det var en tämmelig noga afbild af den, som en stund förut, på gården så mycket stuckit mig i ögonen — gjorde likväl nu blotta åsynen af denna mycket obehagligt intryck på mig; och jag tänkte för mig själf, det måste varit en girig best, som först kunnat komma på det infallet, att göra en sådan maskin; jag hyste icke heller stort mera kärlek till den,

hvars hjärta kunde tillåta honom be-
tjåna sig af en sådan.

Jag märkte att damen var lika så
litet intagen däråf, som jag. Hr. Des-
sein förde oss således till ett par vag-
nar, som stodo midt för hvarandra,
och berättade oss till deras beröm,
att Mylord A och B köpt dem, då
de skulle göra sin *grand tour*; men
de hade icke kommit längre, ån till
Paris, så att de i alla måtto voro så
godt som nya — De voro för goda —
med deffa ord vände jag mig till den
tredje, som stod bakom, och började
genast fråga efter priset — Men två
kunna knappt fitta i honom, sade jag,
i det jag öppnade dörren och steg in
— Var så god och stig in, madame,
sade hr. Dessen, och tillböd henne sin
arm — Damen betånkte sig en half
sekund, och steg in. Som gårdskar-

len just i det samma gaf hr. Dessen
tecken, att han ville tala med ho-
nom, flog han igen vagnsdörren, och
gick ifrån ofs.

Vagnsbuset.

Calais.

C'est bien comique, (det är nu rätt narraktigt) sade damen småleende; i anseende därtill, att det var för andra gången — vi af ett par narraktiga händelser blifvit lemnade allena med hvarandra.

— *C'est bien comique*, sade hon —

Att göra det fullkomligt därtill, sade jag, felar intet annat, än det comiska bruk en fransmans galanterie skulde göra därpå — i första ögnablicket visa sig förälskad, och i det andra tillbjuda sin person.

— Däruti hafva de sin styrka, svarade damen.

Åtminstone håller man så före — och huru det kommer till, fortfar jag, vet jag icke; men det är visst, att de

de hafva det berôm, att bättre känna kärleken, och bättre förstå sig på älskogs faker, än något annat folkslag på jorden; men jag för min del anser dem rent af för bönhasar, och för de slåtaste skyttar, som någonsin uttröttat Cupidos tålamod.

— Huru kan man inbilla sig att bedrifva kärleken med *Sentiments*?

Lika få gärna kunde man inbilla sig att göra en skön klädning af öfverblefna lappar — Och ännu därtill — knall och fall — vid första ögnakastet straxt en förklaring! — det är att underkasta sitt anbud och sig själf, med alla sina *pour & contres*, ett ännu icke upphettadt förstånd — underfökning.

Damen gaf akt, lika som hon väntade, att jag skulle fullfölja.

Tor. Resa I. Del.

H

Befinna endast, madame, sade jag vidare, och lade min hand på hennes — att

Alfvarfamt folk hata kärlek för namnets skuld —

Egenkärt folk för deras egen skuld —

Skrymtare för himmelens skuld —

Och att vi alla, både gamla och unga, tio gånger mer förkräckas af blotta ljudet, än själfva faken skadar ofs. — Hvad brist på insigt i denna handelsgren visar icke den man, som låter detta ord komma förr ut af sin mun, innan hans tyftnad, åtminstone en eller två timmar, varit honom till plåga? En kådja af små stilla artigheter — icke så tydeliga, att de uppväcka oro — icke så tveydiga, att de icke förstås — samt då och då ett kärligt ögnakast, och litet eller intet därvid talt — tillåter na-

turen för ett ålfkadt föremål, och hon gör uppmärksamhet därpå —

Så måste jag högtideligen förklara, fide damen, och rodnade — att ni hela denna tid gifvit mig er kärlek tillkänna.

Vagnsbuset.

Calais.

Herr Desein kom tillbaka att befria
ofs utur vagnen, och lät damen veta,
att hennes bror, grefven af L * * *
nu ankommit. Ehuru jag ville detta
fruntimmer oändeligen väl, kan jag
likväl icke fåga, att mitt hjärta var
fynnerligen tillfreds med denna om-
ståndighet — och jag kunde ej af-
hålla mig att fåga henne det — ty
det gör ett förslag till intet, madame,
som jag hade i sinnet att göra er —
— Ni behöfver icke fåga mig hvori
det bestod, sade hon, och lade sin
hand ofvanpå bägge mina — En mans-
person har sållan något artigt anbud
att göra ett fruntimmer, utan att hon
några ögnablick förut känner en aning
dårem —

Naturen bevåpnar henne därmed, sade jag, till hennes omedelbara beskydd — Men jag förmodar däck icke, svarade hon, och fåg mig under ögonen, att jag hade något ondt af er att befara — Och, om jag skall tala uppriktigt med er, var jag sinnad att antaga det — och om jag antagit det — (hon tyfnade ett ögnablick) tror jag — att er välvilja låskat en berättelse af mig, som torde hafva gjort ert medlidande till den enda farliga sak på denna resa.

Då hon sade detta, tillåt hon att jag tvånne gånger kyste hennes hand. Med ett rördt och med bedröfvelse blandadt ögnakast, gick hon utur vagnen — och båd farvål.

På Gatan.

Calais.

Alldrig i mina dagar har jag så hastigt afgjort en handel af tolf guineer: tiden var mig en tryckande börda, sedan jag förlorat damen. Och då jag fann, att hvar minut skulle blifva så lång som två, intill desz jag fatt mig själ i rörelse — beställde jag skjuthästar, på stående fot, och gick tillbaka till gåstgifvaregården.

Himmel! sade jag, då jag hörde stadskläckan slå fyra, och eftertänkte, att jag endast litet mer, än en enda timme varit i Calais —

— Hvilken mängd af händelser kan ej den människa med sitt korrta lefnads-mått omfatta, som låter hjärtat taga del i allt, och, då han har ögon att se hvad tid och lågenhet bestån-

dig framvisa för honom, under det han fortfätter sin våg, icke låter något af det blifva orördt, som han med åran kan lägga sina händer på.

Frambringar icke det ena något — få gör däck det andra — det skadar icke — det är ett försök af människo-naturen — Jag öfer vatten i ett fall — allt nog — nöjet af detta rön har hållit mina finnen, samt den båt-tre delen af mitt blod vaken, och inföft den gröfre.

Jag beklagar en man, som kan resa ifrån Dan till Berseba, och utropa: det är alltsammans tomt och öde. Men så är det; och så är hela världen för den, som ej vill anse de frukter hon frambringar. Ja, jag förfäkrar, fader jag, och klappade i glådje mina händer tillsammans, att, om jag än vore i en öken, skulle

jag åfven där finna något, som kunde draga min håg åt sig — Vore intet bättre för handen, så skulle jag fåfa den på ett fött myrtenrå, eller uppföka en melankolisk Cyprefs, med hvilken jag kunde förena mig — Jag ville ålska och besjunga deras skugga, och vänligt tacka dem för sitt beskydd — mitt namn ville jag skåra i deras bark, och svåra, att de voro de skönaste trån i hela öknen. När deras löf visnade, ville jag vänja mig att förja: och när de af den ljufva mårgondaggen vederqvicktes, skulle mitt hjårta fröjda sig med dem.

Den lärde Smel fungus repte ifrån Boulogne till Paris — ifrån Paris till Rom — och så vidare — men han började sin resa med mjåltjuka och gulfot, och allt hvad han for förbi, hade mitt sin fårg, var förvåndt och förståldt—

Han skref en berättelse om sin resa, men det var ej annat, än en berättelse om hans eländiga kånflor.

Jag mötte Smelfungus i stora ingången till Pantheon — han kom just ut därifrån — det är intet annat, än en ofatt tuppfåktnings-sal, sade han *) — jag ville önska, att ni ej sagt något värre om den Mediceiska Venus, svarade jag — Ty då jag passerade igenom Floréns, fick jag höra, att hon bespottat gudinnan, och utskållt henne värre, än en gemen sköka, utan minsta orsak.

I Turin träffade jag åter Smelfungus på sin hemresa. Där hade han en bedröflig historia att förtälja om jämmerfulla händelser, "hvaruti han talar" de om bevekliga händelser till lands "och sjös, och om Kanibalerne, som

*) *Se S - - s Resor.*

”åta upp hvarandra: männiſkofrätare”
 — han var lifs lefvande uppåten af
 ohyra, och flådd, och ſtekt, och bränd,
 och i hvar enda gåſtgifvaregård där
 han kört in, vårre miſshandlad än
 S:t Bartholomæus. —

— Jag vill berätta det för världen,
 ropade Smelfungus. Ni gjorde bättre,
 ſvarade jag, att ni berättade det för
 er låkare.

Mundungus reſte världen om med
 omåtteliga rikedomar; han reſte ifrån
 Rom till Neapel — ifrån Neapel till
 Venedig — ifrån Venedig till Vien
 — till Dresden — till Berlin, utan
 att hafva en enda oegennyttig förbin-
 delse, eller förnöjande händelse att
 omtala — Han hade reſt rätt fram,
 utan att ſe ſig om hvarken till höger
 eller vänſter, på det icke kärlek eller
 medlidande måtte föra honom af ſin väg.

Fred vare med dem, om han för dem står till finnandes; men himmelen själf, om det annars vore möjligt, att så beskaffad komma därin, skulle brista på utvägar att förkafsa den — Hvar enda salig ande skulle med kärlekens vingar flyga dem till mötes, att lyckönska deras ankomst — Smelfungi och Mundungi själar skulle intet höra annat, än nya vålljudande glädje-sånger, lifliga kärleksförtjusningar, och högtideliga lyckönskningar öfver deras inbördes lyckfalighet — Jag beklagar dem hjärteligen! — de hafva icke medbragt någon skicklighet till sådana ånmen; och om Smelfungus och Mundungus blefvo författe i himmelens föllaste boning, voro de dåck så långt ifrån all lyckfalighet, att deras själar tvårtom där i all evighet skulle göra bot.

* * * * *

Montreuil.

En gång hade jag tappat min kappfåck, som låg bak på vagnen, två gånger måste jag stiga ut i regnet, och en gång vada i gyttjan upp till knån, att hjälpa formannen binda fast honom; men var likvål icke i stånd att begripa hvori felet låg — innan jag kom till Montreuil, och vården frågade mig, om jag ej behöfde en betjänt; då förstod jag först, att just det var hvad mig fattades.

En betjänt! ty värr, behöfver jag en! svarade jag — Nu är här, sade vården, en ung rask karl, som ser braf ut, och skulle vara mycket smickrad af den åran att tjäna en engelsman. — Men hvarföre håle en engelsman, åh en annan? — De åro få ådelmodiga, sade verlden — Jag vill

vill ej vara årlig, sade jag för mig själf, om det icke ännu i afton kommer att kosta mig en livre utur fickan — Men de hafva ockfå lågenhet dårtill, min herre, tillade han — Ockfå en livre för detta, tänkte jag — Det är icke långre, än sedan i går aftons, sade vården, *qu'un Mylord Anglois présentoit un écu à la fille de chambre — Tant pis pour mademoiselle Jeannette*, sade jag.

Då nu Jeannette var vårdens dotter, och han icke höll mig för mycket stark i frankan, tog han sig frihet att underrätta mig, det jag icke bort fåga *tant-pis* — utan *tant mieux*. *Tant mieux toujours, monsieur*, sade han, när något flyter in — *tant pis*, när ingen ting vankas. Det kommer på ett ut, sade jag. *Pardonné moi*, svarade vården,
Tor. Resa I. Del.

Jag kan icke få något låglicare tillfälle, att en gång för alla anmärka, att emedan *tant pis* och *tant mieux* äro två af de stora hakar, hvarpå franska omgånget hvilat, skulle en främpling göra mycket vål, om han lärde sig deras riktiga bruk, innan han kommer till Paris.

En fransk marquis frågade, vid Engelska Sändebudets bord, hr. H * *, om han var skalden H * *? Nej, svarade H * * helt saktmodigt — *Tant pis*, sade marquisen.

Det är historie-skrifvaren H * *, sade en annan. *Tant mieux*, sade marquisen. Och hr. H * *, som har ett förträffligt hjärta, tackade honom för bågge delarne.

Sedan vården visat mig till rätta i denna sak, ropade han La Fleur, (så var den unge mannens namn,

hvilken han föreflagit mig) — men fader först, att hvad hans egenskaper angick, vågade han intet utlåta sig dårom — herren kunde bäst själf dömma om hvad honom anstodo; men för la Fleurs trohet ville han fåtta allt hvad han ågde i borgen.

Vården framförde detta på ett sätt, som straxt förde mina tankar på mitt förehafvande — och La Fleur kom nu in, som hittills stått utanföre, i den oviffa oroliga vântan, hvilken en hvar af qvinna född ibland ofs, någon gång i sin listid måste hafva kânt.

Montreuil.

Jag är mycket lätt vid första ögnakastet, intagen för folk; men alldrig lättare, år när en arm syndare tillbjuder sin tjänst åt en annan arm syndare, sådan som jag; och då jag ganska väl känner denna min svaghet, tillåter jag alltid förståndet någon eftergifvenhet — mer eller mindre, allt efter den *Modus* eller *Casus* jag står uti — och kan väl tillägga, efter den persons *Genus* jag skall regera.

Som La Fleur trädde in i rummet, afgjorde, efter alla afräkningar, dem jag för min själs skuld kunde göra, denna människas årliga uppriktiga ansigte och utseende, faken på en gång till hans fördel. Jag stådflade honom således först — och sedan började jag fråga mig före, hvartill han var duglig: men jag får väl se hans duglig-

heter, sade jag, allt efter som jag behöfver dem — desutan kan ju en fransos allt ting.

— Men, den stackars La Fleur förstod ej det ringaste i världen, utom att slå på en trumma, och blåsa en eller två marcher på en pipa. Jag hade förefatt mig att bringa hans egenheter i dagen, och måste tillstå, att min svaghet alldrig blifvit så narrad af min klokhets, som vid detta försök.

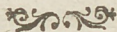
La Fleur hade tidigt i sin ungdom, lika ådelmodigt som de fläste fransmän vanligen göra, begynt med att tjåna Kongen ett par år. Sedan dessa voro till ånda, och han tåmmeligen måttat denna lust, samt desutan funnit, att den åran att slå på trumma, efter all anledning såg ut att blifva sin egen belöning, då den icke kunde öppna honom någon väg

till heder och beröm — begaf han sig
à ses terres, och lefde *comme il plai-*
sait à Dieu — det vill fåga: af vä-

— Rått få, sade Klokheten, du
 har nu hyrt dig en vacker karl att
 följa dig omkring på dina resor ige-
 nom Frankrike och Italien, hvars he-
 la konst består däruti, att han kan
 hvirfla på en trumma! Låt få vara!
 Iade jag, går icke halfparten af vår
 adel, med en hvirflande *Compagnon*
de voyage, samma våg, och måste
 desutom betala piparen, och all den
 öfriga träffen, på köpet? När man
 kan utvikla sig ifrån en så förvirrad
 sak, med ett ordaspel — kommer man
 juft icke så illa därifrån. — Men ni
 kan väl annars något, *La Fleur*? —
O qu'oui — Han kunde göra stöflät-
 ter, och gnida litet på en nyckelhar-

pa — skönt! fader klokheten — Nå!
fader jag, jag spelar själf basen, —
det skall gå bra nog. — Ni kan ju
raka, och få dår laga en peruk, La
Fleur? — Dårtill hade han den bästa
vilja i verden — Med den år ju him-
melen själf nöjd, fader jag — jag bör
vål ock låta mig nöja dårmed!

Då aftenmåltiden kom in, och jag
vid ena sidan af min stol hade en flink
engelsk jagthund, och en fransk betjänt,
med få muntert anfigte, som någon
ånnu af naturen kunnat få, vid andra
sidan — var jag rått af hjärtat för-
nöjd med mitt rike; och om regen-
ter visste hvad de själfve ville, kun-
de de vara lika få förnöjde, som jag
var.

Montreuil.

Som La Fleur gjort hela refan med mig igonom Frankrike och Italien, och oftare kommer att framtråda på skådeplatsen; måste jag intaga Låfaren något mera för honom, då jag förfårar, att jag alldrig haft mindre orsak att vara missnöjd med de tillfälligheter, eller att ångra den drift; hvarefter jag gemenligen handlar, än i anseende till denna yngling — Det var en så oskyldig, trogen och tjänstvillig själ, som någonfin kan hafva följt i hålarne efter en filosof; och ånkönt hans berömliga insigter att slå på trumma, och göra stöflåtter, icke kunde komma mig stort till gagn, hade jag dåck hvar dag och stund min belöning uti hans muntra och glada lynne — Detta årsfätte alla brister — Hans ögnakast voro min beståndiga

tillflykt i alla mina egna bekymmer och befvärligheter — jag hade få när sagt, äfven i hans egna; men La Fleur låt alldrig sådant komma åt sig; ty hvad hålt som träffade honom på våra vandringar, vare sig hunger, eller törst, eller köld, eller nakenhet, eller vakande, eller någon annan motgång, fanns likvål intet tecken i hans anlets-drag, som visade minsta spår däraf — han var jämt och samt den samma; få att, om jag är ett stycke filosof — som satan väl då och då vill inbilla mig — förödmjuka det alltid detta inbildlka högmod, när jag betänker, huru mycket jag har denna arma människans complexional-philosophie att tacka, för det han dat mig till en af bättre flaget. Med allt detta hade han däck något narraktigt uti sitt väsende — men vid

första ögnakastet syntes det vara mera af natur än konst; och innan jag varit tre dagar med honom i Paris — syntes han alldeles icke mer vara någon narr.

Montreuil.

Då La Fleur mårgeonen därpå tillträdde sin tjänst, öfverlemnade jag honom nyckelen till min kappfåck, jämte en förteckning på mina sex sjjortor och ett par fiden-byxor, samt befallte honom packa alltsammans på vagnen — spänna före hästarna — och låta vården komma in med sin räkning.

C'est un garçon de bonne fortune, sade vården, och pekade ut genom fönstret på ett halft tjog flickor, som omringat La Fleur, och togo mycket hjärtnjupet afsked af honom, medan formannen hemtade fram hästarna. La Fleur kysste dem hvarfvat omkring några gånger på händerna, tre gånger torkade han sig i ögonen, och tre gånger låfvade han hemta allät åt dem allesammans ifrån Rom.

Denne goffen, sade värden, är afhållen i hela stan, och här är knapt någon vrå i Montreuil, där han ej kommer att saknas. Ett enda fel har han "han är alltid förålskad" — Det är mig rätt kårt, sade jag — det sparrar mig det befvåret, att hvar natt lägga mina byxor under hufvudgårdens. Då jag sade detta, höll jag ett låftal, icke få mycket öfver La Fleur, som öfver mig själf; ty jag har hela min lefnad alltid varit förålskad i en eller annan prinsessa, och hoppas det få skall fortfara intill min hådanfård; emedan jag är fast öfvertygad, att om jag någonsin begår en slåt gärning, sker det helt säkert då en kärlek är till ända, och en annan ännu icke tagit sin början. Under en sådan melantid märker jag alltid, att mitt hjärta ligger under beslag — Jag kan icke
få

få fram en halföre till en tiggare ;
hvarföre jag ock söker göra det få
korrt som möjligt, och få snart jag
blifvit kår igen, år jag lika ådel-
modig och godhjärtad, som förut,
och kan göra allt ting i verlden för
eller med hvar ock en af mina med-
måniskor, då man endast kan öfver-
tyga mig, att ingen synd år dåruti.

— Men härmed berömmer jag san-
färdeligen kärleken, — icke mig.

Fragmentet.

— Staden Abdera var, ehuru Democritus där lefde, och använde all löjlighetens och åtløjets styrka att omvända densamma, den nedrigaste och gudlöfaste stad i hela Thracien. Idel förgift, sammangaddningar, lönmord, smådeskrifter och uppror! man var icke fåker midt på ljusa dagen — natteid var det ännu värre.

Nu hände sig, då fördärfvet stigit till sin största högd, att man i Abdera uppförde Euripedis Andromeda. Alla åskådarne blefvo intagne därpå; men ibland alla de ställen, som behagade dem, verkade ingen mera på deras inbildningskraft, än de ömma naturens drag, som Skalden inblandat i Persei rörande tal:

O Cupido, Gudars och människors herre! &c.

Dagen därefter talade alla människor endast i Jambisk vers, och om intet annat, än Perfei rörande tal — "O Cupido, Gudars och människors herre" — på hvar gata i hela Abdera, i hvart hus — "O Cupido! O Cupido!" — Ifrån hvar mun hörde man, likt de naturliga ljuden af en ljuf sammanstämmande fång, som, åfven emot vår vilja, svåfva ofs i tankarna — intet annat än "O Cupido, Cupido, Gudars och människors herre" — Elden grep omkring sig, och hela staden öppnade sig likasom en mans hjärta för kärlek.

Ingen Apothekare kunde blifva af med ett enda gran nys-pulver. — Ingen vapensmed hade hjärta att smida ett enda mordgevär. — Vänskap
K 2

och dygd möttes och kysste hvarandra på gatorna — den gyldene åldren kom tillbaka igen, och svåfvade öfver staden Abdera. — En hvar Abderit tog sin flöjt, och hvarje Abderitinna öfvergaf sin purpurvåfnad, och satte sig kyfkt ned, att höra på fången.

Ingen annan Gud, säger Fragmentet, än den, hvars herravålde sträcker sig ifrån himmelen till jorden, ja, ända ned till hafvets djupheter, hade kunnat uträtta detta.

Montreuil.

När allt ting är färdigt, och hvar påft på gästgifvaregården omtvistad och betalt, är ännu alltid en sak öf-
rig att afgöra vid dörren (så vida man
annars af detta sista upptråde icke
blifvit för vresig), innan man kan
komma i vagnen; och det är med
armodets föner och döttrar, som om-
ringa ofs. Ingen fåge: „till sanders
med dem!” — det är en ganska
bitter våg för dessa ullingar, och
de hafva desutan ondt nog. Jag håll-
ler det alltid för bättre, att taga nå-
gra skilling i handen; och jag ville
råda hvar beskedlig resande att göra
detsamma; han behöfver just icke få no-
ga skriva upp för hvad orsaker han
gifver dem ut — det blir nog fört
till boks på ett annat ställe.

Hvad mig angår, är ingen människa, som gifver få litet som jag; ty jag känner nästan ingen, som har få litet att gifva af: men emedan detta var det första af mina barmhårtighetsverk i Frankrike, syntes det mig få mycket mera märkvärdigt.

Huru vill det gå! sade jag; jag har endast åtta styfver att gifva (håruvid skakade jag dem i handen), och här äro åtta fattiga af hvardera könet, som hvarför sig önska något däraf.

En usling i slarfvor, utan fjorta på kroppen, afftod genast med sin begåran, drog sig tre steg tillbaka utur ringen, och gaf med en bugning tillkänna, att han för sin del ingen ting åstundade. Om hela parterren ropat med en röst: *place aux Dames!* så hade det icke

med hälften så mycken verkan kunnat uttrycka en känsla af aktning för könet.

Rättfärdige himmel! af hvad för vifa orfaker har du så inråttat, att tiggarens armod, och artighet, hvilka i andra länder äro så vidt åtskilda, hafva funnit utväg att här bo tillsammans?

— Jag påstod, att han skulle taga emot en slant, blott för sin höflighets skuld.

En fattig, liten och vifs stackare, som stod midt för mig i ringen, stack något under armen, hvilket tillförne varit en hatt, tog fram sin snusdosa utur fickan, och båd mycket gifmild en pris åt bågge fidor omkring sig. Det var icke en ringa gåfva, den man ock af beskedlighet undandrog sig — den lilla fattiga stackaren nöd-

gade dem med en godhjärtad nick — *Prenés en — prenés*, fade han, och såg imedlertid åt en annan sida; så tog hvar sin pris. — Skada om denna dosa någonsin skulle blifva tom! fade jag vid mig själf, och stack ett par styfver däri — under det jag tog en liten pris därutur, att därigenom förhöja gåfvans värde. — Han kände vigten af den sednare höfligheten, mer än af den första — med denna bevisade jag honom en åra — med den första blott en vålgärning — och han bugade sig ända ned till jorden därför.

Se där! fade jag till en gammal soldat med en hand, som under många fälltåg blifvit utflåpad, och fått sitt afsked — där har ni ett par styfver, fade jag — *Vive le Roi!* ropade den gamle soldaten.

Jag hade nu ej mer än tre styfver kvar: en gaf jag blott *pour l'amour de Dieu*, ty så bad hon därom. — Den stackars qvinnan hade en förränkt höft; det kunde då vål icke vara af annan orsak.

Mon cher — & très charitable monsieur! — Invände något däremot den som kan! sade jag.

Mylord Anglois! — detta blotta ljud var pengar vårdt — alltså gaf jag min sista flant dârföre.

Men i min brådskä att gifva, hade jag sett öfver en *pauvre honteux*, hvilken ingen hade som kunde begära en flant åt honom, och som jag tror förr svultit ihjäl, än han själf bedt om något. Han stod vid vagnen, litet utom kretsen, och torkade en tår af ett anfigte, som utan tvifvel sett båt tre dagar. — Gode Gud! sade jag — och

jag har icke en enda skilling qvar att gifva honom — men du har ju tufende! skrek naturen af all krafft inom mig — och så gaf jag honom — det gör till ej saken hvad — Nu blyges jag att såga huru mycket — då blygdes jag att tänka huru litet. Om alltså låsaren kan göra sig ett någorlunda begrep om min sinnesförfattning i detta ögnablick, må han, sedan jag uppgifvit dessa bägge fasta punkter, själf dömma imellan en eller två livres, huru mycket det egentligen var.

Jag kunde icke åstadkomma något till de öfriga, undantagande *Dieu vous benisse!* — *Et le bon Dieu vous benisse encore!* — sade den gamle soldaten, dvärgen, o. s. v. *Le pauvre honteux* kunde icke frambringa något — han tog upp en liten nås-

duk, och torkade sig i ögonen, i
det han vände sig bortt — och jag
tyckte han tackade mig mer, än alla
de andra.

Klipparen.

Sedan jag afgjort alla dessa små saker, steg jag i vagnen mera förnöjd, än jag nånsin i min lifstid fatt mig uti en resevagn; och sedan La Fleur kastat en stor rid-stöfvel öfver på vänstra sidan af en liten klippare, och den andra på högra sidan (ty hans ben kan jag icke stort räkna) — trafvade han af förut, så präktigt och rak i sadlen, som en Prins. —

— Men hvad är lycka! hvad är höghet på denna livvets målade skådeplats! Innan vi ännu lagt en half mils väg till rygga, uppehöll en död älska La Fleur helt oförmodadt midt i sitt herrliga lopp — hans klippare ville icke förbi. En strid uppstod imellan ryttare och hålt, och den

den stackars karlen blef, vid första satsen, lyftad utur sina rid-stöflar.

La Fleur bar sitt öde som en Fransk Christen; han sade intet ord, hvarken mer eller mindre, än *Diabla!* Därpå sprang han hastigt upp, och, sedan han åter klängt sig i stöflarne, bultade han sin klippare, som det varit en trumma.

Klipparen flög ifrån ena sidan af vägen till den andra, så baklänges — så dit — så hit igen — och på alla håll, undantagandes förbi den döda åsnan — La Fleur ville ändtligen fram — och klipparen flog och stegrade sig, och ville ändtligen tillbaka.

Hvad står på med er håst, La Fleur? — *Monsieur*, svarade han, *c'est le cheval le plus opiniâtre du*
Lor. Refa I. Del. L

monde — Nå, om kreaturet är ifta-
digt, få låt det gå sin gång, sade
jag — därpå steg La Fleur utaf, och
sedan han gifvit håsten ett dugtigt
rapp af piskan, tog han mig på or-
den, och vände rent af om åt Mon-
treuil — *Peste!* sade La Fleur.

Det är icke opassande att här
göra den anmärkning, att ehuru La
Fleur vid detta ofall, endast betjäna-
de sig af tvåanne färskildta utrop, —
nemligen *Diable!* och *Peste!* gifvas
likväl tre sådana, af hvilka man i
Franska språket betjänar sig; likasom
positivus och superlativus, blifver det
ena eller andra nyttjadt, vid hvarje
oväntadt tårningkast i detta lifvet.

Le Diable! som är det första, och
gradus positivus, brukas måst i van-
liga finnets rörelser, när smärre sa-
ker annorledes utfalla, än man vän-

tat — såsom — då man kastar esler all, och endast kan begagna sig af femmor och sexor — då La Fleur blef kastad af håsten, och dylika — af samma orsak heter det, när man blir hanrei — *Le Diable!*

Men vid sådana tillfällen, då kastet är något mera förtretligt, såsom till exempel: då håsten sedan lopp rent af borrt, och låt La Fleur ligga utsträckt på marken, i sina rid-stöflar — är det andra graden —

Då heter det *Peste!*

Och det tredje —

— Men här är mitt hjärta helt beklåmdt af medömkan och medlidande, när jag betänker hvad elände måtte fallit på deras lott, och hvad bitter smärta det måste varit för ett så förfinat folk, som kunnat bringa dem att betjäna sig därpå.

Varen mig bevågne, o i magter, som uplifven tungan med våltalighet under bedröfvelsen! — Hvad kraft som ock må tillfalla mig, benåden mig endast med anständiga ord att utropa det, få vill jag lemna min natur fritt lopp.

Men då man icke kunde hafva dem i Frankrike, beslöt jag emottaga allt det onda mig träffade, utan något flags utrop.

La Fleur, som ej gjort någon sådan öfverenskommelse med sig själf, fölgde skjutshåften med ögonen, till dess den var kommen honom utur sigte — och då behagar man föreställa sig själf, med hvilket ord han slutade hela detta äfventyr.

Då jag ej infåg någon möjlighet att inhemta en skygg häst, till fot, i ett par stora rid-stöflar, var intet

annat råd för handen, än att taga
La Fleur antingen bak på vagnen,
eller in uti densamma. —

Jag utvalde det senare, och inom
en half time, befunno vi oss på gäst-
gifvaregården i Nampont.

Den döda Åsnan.

Nampont.

— Och det, sade han, och stoppade lemningarne af en brödkaka uti sin rånfel — och det skulle varit din del, om du lefvat, och kunnat dela det med mig — Af den ton hvarmed han uttalade detta, trodde jag, att det var hans barn han talade till; men det var hans åsna, och just till samma åsna, som vi sett liggande död på vägen, och orsakat La Fleurs misföde. Mannen tycktes mycket beklaga henne; och det århindrede mig hårvard, huru Sancho begråt sin; men han gjorde det med en uppriktigare naturens stämning.

Den förjande satt på en stenbänk, utanför dörren, med åsnans sadel och betfel bredevid sig, hvilka han

ftundom lyfte upp — och åter nedlade — såg på dem, och ristade på hufvudet. Därpå tog han brödftycket åter utur rånfelen, som han velat äta däraf; höll det en liten stund i handen — därpå lade han det på betselfstången — såg bedröfvad på denna lilla anstalt han gjort — och suckade djupt.

Denna hans oskrymtade sorg samlade folk omkring honom, hvaribland äfven La Fleur var, till des håstärne voro förespände. Jag hade blifvit sittande i vagnen, och kunde höra och se hvad som föregick.

— Han kom nu ifrån Spanien sade han, dit han rest ifrån yttersta gränsen af Franken, och var nu så långt på hemvägen, då hans äfna dog. Hvar och en var nyfiken att veta, hvad som kunnat föranlåta en

gammal fattig man att göra en så
lång resa ifrån sitt hemvist.

Det hade behagat himmelen, sade
han, att vålsigna honom med tre sö-
ner; men sedan de båge äldste, in-
nom en vecka blifvit borrttryckte af
koppor, och den yngste fallit i sam-
ma sjukdom, fruktade han, att alla
tre skulle blifva honom beröfvade; och
då gjorde han ett löfte, att företaga
en valfärd till S:t Jago i Spanien, om
himmelen ville låta honom behålla
denne.

Då den förjande kom till detta
ftället af sin berättelse, tyftnade han,
för att betala naturen sin tull — och
gråt bitterligen.

Han sade, att himmelen antagit
hans löfte; och han hade rest ut ifrån
sin koja med detta arma kreaturet,
som varit honom en trogen stallbro-

der på refan — att det hela vägen
åtit af samma bröd som han, och
varit honom såsom en vän.

Alla kringstående afhörde den arma
mannen med bedröfvelse — La Fleur
böd honom penningar — men han
sade sig icke behöfva dem — Det
var icke åsnans värde — men des
förlust — Han var vis, sade han, att
åsnan höll af honom — och härvid
gjorde han en lång berättelse om en
ledsamhet, som tilldragit sig under
refan öfver Pyrenæiska bergen, och
tre dagar skilgt dem ifrån hvaran-
dra; under denna tid hade åsnan
sökt honom, lika sorgfälligt som han
sökt efter åsnan, och att de bägge
nästan glömt att äta och dricka, till
des de åter råkade hvarandra.

Du har åtminstone en tröst, min
vän, i din förlust, sade jag; jag är

vifs på, att du varit en god herre
emot detta stackars djur — Ack, sa-
de mannen, medan hon ännu lefde,
trodde jag detsamma — men nu, då
hon är död, tänker jag annorlunda
— jag fruktar att bördan af mina
bekymmer, och min egen tyngd,
torde på en gång varit för tunga för
henne — det har förkortat detta stac-
kars kreaturets dagar, och jag fruk-
tar, att jag har det på mitt samvete.
— Hvilken skam för världen! sade
jag vid mig själf, — älskade vi hvar-
andra, som denna arma själen älska-
de sin äfna — så vore det likväl nå-
got. —

Formannen.

Nampont.

Den svårmodighet, som denna fattiga mannens historia hos mig upväckt, fordrade likväl något skonsmål: formannen bekymrade sig icke det minsta dårom, utan spände genast på i fullt galopp på den stenlagda vägen.

Den torstigaste själ, i den sandigaste af Arabiens öknar, kunde icke högre längta efter en drick kallt vatten, än min efter långsamma och stilla rörelser: och jag skulle fattat högre tankar om min forman, om han låtit vagnen fortskrida med djupfinniga steg. — Tvårtom! få snart den förjande mannen slutade sin klagan, piskade formannen utan all barmhårtighet eller medlidande på sina kampar, och for i sådant fläng, som

fienden varit i hamn och hål efter honom.

Jag ropade till honom, så starkt jag förmådde, att han då för Guds skuld måtte köra långsammare — och ju högre jag ropade, ju obarmhårtigare jagade han på. — Rider honom hin med sitt flång — sade jag — han skakar mina inålfvor så länge, till des han bragt mig en orimlig förargelse på halfen, och då låter han det nog gå långsamt, på det jag rätt må känna smaken därpå.

Formannen gjorde ock sin sak förunderligt vål: knappt hade han hunnit en fjårdingsvåg ifrån Nampont till foten af en brant backe — innan han gjort mig förargad på sig — så på mig själf, för det jag låtit förargga mig.

Nu

Nu hade min belågenhet fordrat en helt annan medfart; och ett hurtigt gallopp skulle varit mig rätt väl till pafs. —

— Oh, få kör på, jag ber för allting — kör på, min gode man! sade jag —

Formannen pekade med piskan åt backen — Jag försökte alltså att komma tillbaka på den stackars Tyskens och hans åfnas historia — men jag hade afbrutit kådjan — och kunde lika få litet komma på harfträden igen, som formannen kunde komma i traf.

Nå få befitta — här är nu säkert hin med i spelet! sade jag; där sitter jag få benågen, som någon människa i världen, att taga allt i den bästa

sta mening, och allt skall gå så på tvären för mig!

Det är åtminstone en ljuflig och söt lindring uti mycket ondt, som naturen tillbjuder oss; jag tog den således villigt emot af hennes hand, och somnade in; och det första ord, som väckte mig upp, var Amiens. Godt, godt! sade jag, och gned mig i ögonen — det är juft stället, dit min stackars dame skulle resa.

A m i e n s.

Som knappast var detta ord utur munnen, förrån Grefven af L**s vagn, hvaruti åfven hans syster var, hastigt rullade förbi. Hon hade nått upp behöfvelig tid att göra en nick åt mig, som gaf tillkänna, att hon kände mig igen, och hade ännu något att säga mig. —

Hon höll hvad hennes ögnakast låfvat: redan innan jag slutat min aftonmåltid, kom hennes brors be-
tjant till mig med ett bref, hvaruti hon sade, att hon tagit sig frihet att befvåra mig med ett bref, hvarmed jag kunde inställa mig själf hos fru R** den första mårgon jag i Paris intet bättre hade att göra. Hon hade icke vidare tillagt, än att det gjorde henne ondt, men af hvad *pen-*

chant, hade hon ej underfökt, att hon blifvit hindrad ifrån att berätta mig sina händelser — att hon imedertid ville blifva mig denna berättelse skyldig; och om min våg någon sin låge genom Brüssel, och jag då ännu icke förgåtit madame L * * s namn, skulle det vara madame L * * ett nöje, att betala mig sin skuld.

Så finner jag dig igen i Brüssel sköna själ! sade jag — Jag behöfver ju endast ifrån Italien resa genom Tyskland till Holland, och så öfver Flandern hem — Låt det nu vara tio ombyten utur min våg, om det ock vore tusende! Med hvilken ren och utvald förnöjelse skall det bekröna min resa, då jag hänryckes af de rörande händelser, som en sådan korsdragerka har att berätta mig? Se henne gråta! och, ånskönt jag icke

kan håmma hennes tårars flod, hvilken innerlig förkjusning att likväl aftorka desfa tårar utaf kinden på den första och skönaste ibland Evas döttrar, med nåsduken i handen, under nattens stillhet, lystrande på hennes läppar.

I denna tanke var väl intet ondt. Likväl gjorde jag mitt hjärta strax på stället de skarpaste och bittraste förebräelfer.

Jag har redan berättat Låfaren, att det alltid varit en ibland min lefnads fårdeles lyckfaligheter, att jag nästan icke vet någon timme, som jag icke varit dodeligen kår uti en eller annan. Och då det så träffade sig, att en afunfjuk vind, i det jag hastigt gick om ett gatuhörn, utflåckt min sista låga: hade jag åter, vid pass för tre månader sedan,

upptändt den vid min Elifas rena lampa — och, då jag gjorde det, svor jag att den icke skulle utfläckas på hela refan — Hvarföre skulle jag göra en hemlighet däraf? Jag hade svurit henne en evig trohet — Hon hade rätt till mitt hela hjärta — att dela min kärlek, var att förminska den — att blottställa den, var att fåtta den på vågspel; det man vågar, kan man ock förlora: och Yorick! hvad vill du väl svara ett hjärta, så fullt af trohet och tillförfigt — så godt, så ömt, så estergifvet?

— Jag vill icke refa till Brüssel, sade jag, och föll mig själf i talet — Men min inbildningskraft fortfatte sitt lopp — Jag påminde mig des ögnakast i det viktiga ögnablick då vi skildes åt, och ingen af oss var i stånd att fåga farväl. Jag såg på den bild

hon hängt om min hals uti ett svart band — och rodnade då jag såg därpå — Jag ville gifvit hela världen om jag torts kyssa den — men jag blygdes — Och denna spåda blomma, fode jag, och tryckte bilden imellan mina händer, skall den afbrytas ända vid roten — och af dig Yorick, af dig som låfvat att uppdraga henne uti ditt bröst?

Eviga källa till all lyckfahghet! fode jag, och fönk ned till jorden — var du mitt vittne — och hvar enda ren ande, som dricker utaf dig, vare likaledes mitt vittne — att jag icke ville resa till Brüffel, utan Elifa vore med mig, om ockfå den vägen förde mig till himmelen.

I hänryckningar af detta slag fåger hjärtat, förståndet till trots, alltid för mycket.

* * * * * * * * *

Brefvet

Amiens.

Fru lycka hade icke varit La Fleur gunstig; ty hans första Riddaretåg hade slagit olyckligt ut — och ingen enda lågenhet hade yppat sig för honom, att ådagalägga sin nit för min tjänst, under snart tjugufyra timmar, som han varit däruti. Den arma själen brann af otålighet. Grefve L**s betjånts ankomst med brefvet var det första lågliga tillfälle, som ock La Fleur nyttjade. Han tog betjånten med sig ned i vårdshuset, och undfågnade honom, sin herre till åra, med några glas bästa Picardon. Grefvens betjånt åter, som ville visa sin årkånsla, och icke blifva La Fleur någon höflighet skyldig, tog honom med sig hem.

La Fleurs intagande våfen, hvilket man såsom ett resepass alltid kunde låsa uti hans ögon, hade förskaffat honom alla betjänternes förtrolighet i köket. Då nu en Fransman icke längre låter nödga sig att visa sina gåfvor, hvaruti de ock må bestå; tog La Fleur, efter mindre än fem minuters förlopp, fram sin pipa; och som han vid första noten själf öppnade balen, kom han *la fille de chambre*, *le maitre d'hotel*, kocken, kusken, gårdsdrången, hela hushållet, hunden, katten och en gammal markatta med inberåknade, att dansa. Sedan syndaflo den tror jag knappt man fett ett lustigare kök.

Madame de L**, fick höra denna lustighet i nedra våningen, då hon skulle gå ifrån sin brors rum till sitt. Hon ringde efter kammarpigan, att

få veta orfaken därtill; och då hon hörde att det var den Engellske Herrens betjänt, som med sin pipa bragt hela huset i lustigt lynne, befälde hon, att han skulle komma upp.

Den stackars karlen ville icke komma fram med tomma händer. Han hade därför, medan han gick upp för trappan, belastat sig med en mängd höfligheter ifrån sin herre till madame de L * * ; han fogade därtill en lång uppdiktad lista med förfrågningar om madame L * * s helse; sade henne, att hans herre var *au desespoir* för hennes vålmåga efter befvärligheterna på resan; att *Monsieur* fått det bref, hvarmed *Madame* behagat hedra honom — Och han har gjort mig den åran, sade madame L * *, att skicka några rader till svar?

Madame L * * hade sagt detta med sådan visshet om faken, att La Fleur icke hade driflighet nog att göra hennes förväntan till intet — Han båfvade för sin herres heder — och var kanske icke alldeles obekymrad för sin egen, såfom den där vore i stånd att tillhöra en herre, som kunde fela i uppmärksamhet och aktning för könet; så att då madame L * * frågade La Fleur, om han medbragt något bref, svarade han — *O qu'oui!* kastade sin hatt på gålfvet; fattade uti den högra räckfickan med vänstra handen, och begynte föka efter brefvet med den högra — därpå tvårtom — *Diable!* därpå fökte han alla fickorna igenom — ficka för ficka rundt omkring, icke förgåtandes byxfåckarne — *Pe-ne!* — därpå bredde La Fleur ut på

gälfvet en smutfig halsduk — en nåsduk — en kam — en pikknårt — en nattmössa — därpå sökte han i hatten — *quelle étourderie!* — Han hade glömt brevet på bordet i vårdshuset — han ville springa efter det, och inom fem minuter skulle han vara tillbaka igen.

Jag hade just slutat min aftenmåltid, då La Fleur kom in till mig, och berättade sitt äfventyr. Han berättade hela händelsen, utan omsvep ända fram sådan den förefallit, och tillade endast; att, om herren *par hazard* förgåtit att svara M:me L** på des bref, så gaf detta *arrangement* honom lägenhet att rätta detta *faux pas* — hvar ock icke, blef dåck faken sådan den var.

Nu var jag väl icke så fäker uti etiketten, om jag borde skrifvit eller icke? men om jag också varit det, — så kunde själfva fatan ej tagit det illa: det var blott en vålmenande människas tjänstaktiga nit om min heder; och om han tagit fel om rätta vägen — eller därmed fatt mig i förlågenhet — hade likväl hans hjärta ingen skuld däri — Jag var ju icke tvungen att skrifva — och hvad som uppvågde alltsammans — han såg ej ut som han haft orätt.

— Det är allt väl, La Fleur, sade jag — Detta var tillräckligt. Han flög som en ljunghund utur rummet, och kom tillbaka med penna, blåck och papper; bar det fram till bordet, och lade det fram för mig, med så

förnöjdt ansigte, att jag icke kunde annat, än gripa till pennan.

Jag begynte en gång, två gånger; och ånskönt jag intet hade att säga, och detta intet kunde uttryckas med ett halft tjug rader, började jag likväl ett halft tjug ingångar, och var icke nöjd med någon.

Korrt sagt, jag var ej upprymd att skriva.

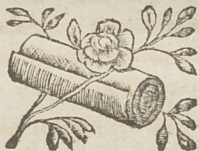
La Fleur gick ut efter litet vatten i ett glas, att spåda ut blåcket med — därpå hemtade han sand och lack — Det half allt intet. Jag skref och strök ut, och ref fänder, och brände upp — och skref igen — *Le Diable l'emporte!* sade jag så halft för mig själf — jag kan icke komma till rätta med detta sållsamma bref; och som jag sade detta, kastade jag, helt förtviflad, pennan ifrån mig.

Så snart jag kastat pennan, kom La Fleur, med ganska vördsamma steg, fram till bordet, och sedan han gjort tusende ursäkter för den frihet han dristade taga, fäste han sig hafva ett bref i sin ficka, som en trumslagare vid hans regemente skrifvit till en Korporals hustru, hvilket han vågade säga, kunde passas vid detta tillfälle.

Jag hade lust att låta den stackars människan hafva sin vilja — Nå vål, fäste jag, låt mig se det!

La Fleur drog genast upp en liten smutsig taskbok utur sin ficka, fullproppad med små illa tilltygade bref och *billets doux*, och lade dem på bordet. Sedan han löst upp remmen som höll dem tillsammans, lopp han igenom hvar och ett för sig, till dess han kom till det rätta — La

voila! sade han, och slog ihop händerna. Därpå vek han först upp det, lade det sedan framför mig, och gick tre steg tillbaka ifrån bordet, medan jag las det.

Brefuet.

Madame!

Je suis pénétré de la douleur la plus vive, et réduit en même tems au désespoir, par ce retour imprévu du corporal, qui rend nôtre entrevue de ce soir la chose du monde la plus impossible.

*Mais vive la joie! et toute la mi-
enne sera de penser à vous.*

L'amour n'est rien sans sentiment.

*Et le sentiment est encore moins
sans amour.*

*On dit qu'on ne doit jamais se
désespérer.*

*On dit aussi, que Monsieur le Cor-
poral monte la garde mecredi: alors
ce sera mon tour.*

Chacun a son tour.

*En attendant — Vive l'amour!
& vive la bagatelle!*

Je suis

Madame

*avec tous les sentimens
les plus respectueux & les plus
tendres tout à Vous*

J. A. Q. U. E. S. R. O. Q. U. E.

* * * * *

Madam.

Mitt hjärta är författ uti den lifligaste sorg, och jag tillika bragt till förtviflan öfver Korporalens oförmödade återkomst, som gör vår fammankomst i afton till den omöjeligaste sak i verlden.

Men lefve glädjen! och hela min skall bestå uti att tänka på er.

Kärleken är i intet utan nöje.

Och nöjet är ännu mindre,
utan kärlek.

Man fåger, att man alldrig bör
misströsta.

Man fåger ock, att Korporalen
skall på vakt om onsdag. Då kom-
mer ordningen till mig.

Hvar har sin tid.

Imedlertid — Lefve kärleken!
och lefve små roligheter!

Jag är

Madam

med den ömmafte och vörd-
sammafte kärlek, hel och
hållen eder

J A Q U E S R O Q U E.

Jag behöfde endast omstöpa Kor-
poralen till Grefve — och icke näm-
na något om att gå på vakt om ons-
dagen — så var brevet hvarken rätt

eller galet — Att då göra den staccars La Fleur till nöjes, som stod båfvande för min heder, för sin egen, och för sitt brefs heder — skummade jag sakta grådden därpå, och vände det på mitt sätt — Jag förefglade det, skickade honom därmed till M:me L ** — och mårgonen därpå fortsatte vi vår resa till Paris.

Paris.

När man kan försvara sin sak med styrkan af sitt eget equipage, och komma farande med ett tjog betjänter och ett halft dusin kockar, samt låta göra rent hus för sig — befinner man sig mycket väl i en stad, som Paris — man kan köra in på en gata ifrån hvad ånda man vill.

Men en stackars Prins, som är svag på rytteri, och hvars hela infanteri består blott af en enda man, gör båt att han rymmer fältet, och hållre utmärker sig i kabinettet, om han kan komma upp och in — Jag säger upp och in — ty det går ej så lätt som mången skulle tro, att hoppa jämnfota rätt ned ibland dem, med ett *me voici! mes enfans* — här är jag —

Jag tillstår att min första känsla, då jag blifvit allena på mitt rum,

uti hufet där jag tagit mitt hårbärke,
var på långt när icke så smikrande,
som jag inbillat mig.

Jag gick med långsamma steg, i
min dammiga svarta räck, till fön-
stret — och såg hela veriden klädd i
gult, blått och grönt, springa efter
nøjets ring — de gamla med fön-
derbrutna lanfår, på hvilka prydda-
derne gått förlorade — de unga uti
vapen, de där skimrade som guld,
och prydde med bågge Indiernas bro-
kiga fjådrar — alla — alla rån-
dårefter med tillbundna ögon, lika-
som riddarne uti de fordna tornerfpe-
len, efter kärlek och åra —

Ack, stackars Yorick! ropade jag,
hvad har du här att beställa? första
anfallet af hela denna skimrande stå-
ten, skulle krossa dig till stoft — förk
— dig en krokig allée, som är för-

varad med korsvindor vid alla ån-
 dar, där alldrig någon vagn framrul-
 lat, eller någon fakla kastat sitt sken
 — där kan du förfriska din själ, ge-
 nom ett fött samtal med någon god-
 hjärtad nymf, och skaffa dig tillträde
 i sådana små lag!

— Skålm som göret! sade jag,
 och tog fram brefvet, som jag skulle
 öfverlemna till M:me R ** — Jag
 vill helpa på detta fruntimmer; det
 skall blifva mitt första besök. Jag ro-
 pade alltså La Fleur, att han skulle
 hemta mig en perukmakare — och
 sedan borsta min räck.

Peruken.

Paris.

Då perukmakaren kom, ville han slått intet hafva att skaffa med min peruk. Den var antingen under eller öfver hans konst. Det var således intet annat råd för mig, än köpa en redan färdig, efter hans anvisning.

— Men jag fruktar, min vän, sade jag, att denna låcken icke bliver liggande — „Ni kan, svarade han doppa honom i stora världshafvet, och den skall ändå behålla sitt skick —

Hvad likväl allt ting är högspändt här i staden! tänkte jag — Den högsta svängning en engelsk perukmakare gifvit sin inbildningskraft, hade icke kunnat sträcka sig längre, än: „doppa honom i ett åmbar vatten,„

— Hvil-

— Hvilken skilnad! den förhåller sig, som tiden till evigheten.

Jag tillstår, att jag hatar alla kalla uttryck, åfven så vål som de magra begrep, hvaraf de framalstras, och blir gemenligen så rörd af naturens storverk, att, om det kunde bringas dårhån, jag alldrig gjorde någon liknelse mindre ån ett bårg.

Allt hvad man, i anledning håraf, kan fåga emot det franska *sublime*, år — att det hoga ligger mer i orden, ån i faken. Visserligen uppfyller verldshafvet sjålen med stora begrep; men då Paris ligger så långt in i fasta landet, var det vål icke sannolikt, att jag skulle resa så många mil, till anstållande af detta förök — Egentligen tänkte den parifiske perukmakaren ingen ting dårvid. —

Ett vatten-åmbar gör ostridigt flät figur i ett tal, när det kommer att stå i bredd med stora världshafvet — likvål kan invändas — det har ett företräde — det står i nästa rum, och låckens godhet kan, utan alla omständigheter, genast pröfvas.

Sanningen att säga, efter en opartisk underfökning af saken: Franska uttrycket låfvar mer, än det håller.

Jag håller före, att man bättre kan se folk-lynnets sanna och utmärkande drag, i dessa småfaker, än i de viktigaste Stats-hvårf, hvaruti de store mån ibland alla folkslag, handla och vandla hvarandra så lika, att jag icke ville gifva två skilling för den friheten, att utföka en ibland dem.

Det dröjde så länge, innan jag blef färdig med perukmakaren, att det

fedërmera blef för sent att gå med
brefvet till M:me R **. Men sedan
man en gång är aldeles klådd att
gå ut, kan man icke mycket gagna
fina tankar — Jag tog alltfå vara på
hufsets namn, *hôtel de Modene*, där
jag bodde, och gick ut, utan att ve-
ta hvart — Det får jag tänka på un-
der vågen, sade jag.

Puls en.

Paris.

Hel eder, i lifvets angenäma små artigheter! ty i gören des ban jämn och behaglig. Likt behaget och skönheten, som vid första åskådandet böja vårt hjärta till kärlek, öppnen i denna dörr, och bjuden främlingen vara välkommen.

— Var så god, min fru, sade jag, och underrätta mig hvad väg jag skall taga till *Opera comique*. — Hjärtans gärna, min herre, svarade hon, och lade ifrån sig sitt arbete. —

Under förbigåendet hade jag kastat ögonen in i ett halft dusfin bodar, för att träffa ett ansigte, som såg ut att ej slå rynkor i pannan, vid ett sådant afbrott; till des jag

ändteligen här trodde mig finna hvad jag sökte, och gick in.

Hon satt på en låg stol inne i boden, gent emot boddörren, och sydde på ett par manchetter.

— *Trés volontiers*; — af hjärtat gärna, sade hon, och lade sitt arbete på en liten stol bredevid sig, och steg upp af den låga länstolen på hvilken hon satt, så artigt, och med så vänligt anlete, att om jag ock utgifvit femtio Louis d'ors hos henne, måste jag dåck sagt — „detta fruntimmer „är tacksamt,,.

Först, sade hon, i det hon gick ut med mig i boddörren, och visade med handen ned åt gatan, dit jag skulle gå — först tager min herre af åt vänster — *mais prenez garde* — där möta tvänne gator, men ni är så god och går den andra — sedan ni gått

ett litet stycke, får ni se en kyrka, och när ni gått förbi den, håller ni er rätt åt höger, hvarpå ni kommer till *port-neuf*, som ni måste gå öfver — och då ni kommit dit, låra alla göra sig ett nöje, att visa er fram —

Hon upprepade sin underrättelse tre gånger, med samma vänlighet och tålmod tredje gången, som den första; och om uttal och åtbörder hafva någon betydelse, hvilket de visserligen hafva, undantagande hos hjärtan, som tillsluta dörren för dem — syntes hon verkligen vara mån om, att jag icke måtte fara villse.

Jag vill icke förmoda, att denna fruns skönhet, (ehuru hon syntes mig vara den tackaste jag sett i någon bod) blandade sig uti min tackfamnhet, för den höflighet hon visade mig. Så mycket påminner jag mig en-

daft, att jag såg henne starkt i ögonen, då jag betygade huru mycket jag var henne förbunden — och att jag upprepade min tackfågelse lika få ofta, som hon upprepat sin under rättelse.

Jag var knappt kommen tio steg ifrån boddörren, då jag fann, att jag förglömt hvart grand af det hon sagt mig — Jag såg mig därför tillbaka, och då jag blef varse, att hon ännu stod i boddörren, som ville hon se, om jag skulle gå rätt — vände jag om igen, att fråga henne, om det var till höger eller vänster jag skulle hålla mig — ty det hade jag rent af glömt borrt — År det möjligt! sade hon småleende — Det är ganska möjligt, svarade jag, då man tänker mer på lärmåsterinnan, än på undervisningen.

Då nu detta var rena fanningen — tog hon emot den, som hvart och ett fruntimmer emottager dylika fanningar, med en liten nigning.

— *Attendés!* sade hon, och lade sin hand på min arm, att hålla mig tillbaka, medan hon ropade en gosse, som stod innanför boden och lade ihop en bundt handskar. Jag ville juft skicka honom samma våg, med en packe, och om ni vill vara af den godheten att imedlertid stiga in; så är han på ögnablicket färdig, och skall visa er till stället. — Jag gick alltså med henne innom disken, och då jag tog manchetten i handen, som jag haft lust att sätta mig, satte hon sig på sin lilla stol, och jag satte mig strax vid hennes sida.

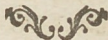
— Han blir på stunden färdig, min herre, sade hon — Och under denna

stund, svarade jag, ville jag gärna fåga er något rätt förblindligt för all er höflighet. Hvar människa kan vist tillfälligtvis göra ett eller annat, som tillhör ett godt hjärta, men en hel kådja af sådana gåringar visar att upphofvet härleder sig af ett godt hjärtelag. Och i sanning, tillade jag, om det är samma blod som kommer ifrån hjärtat, hvilket sprider sig till de yttersta delarna (hår fattade jag henne om handleden); så är jag vis på, att ni måste hafva den bästa puls, som något fruntimmer i verlden — Känn på honom, fade hon, och håll fram armen. Jag lade alltså borrt min hatt, håll hennes fingrar i ena handen, och de två främsta af den andra, lade jag på pulsådran —

Himmelen gifve, min bästa Eugenius! att du gått förbi, och sett mig,

sittande i min svarta räck, och med mitt o-herr-jemini ansigte, huru jag råknade alla slag, hvart efter annat, med lika så bestållsam uppmärksamhet, som jag lysnat efter hennes feters kritiska ebb och flod. Huru skulle du icke skrattat och moraliserat öfver mitt nya handverk, och jag skulle låtit dig le och moralisera — Tro mig, min käre Eugenius, jag skulle sagt: „det gifves sämre göromål i verlden, än att känna på „ett fruntimmers puls., — Men en bod-nymf! torde du sagt — och i en öppen bod! Yorick! —

— Så mycket bättre: ty då mina affigter åro rena, Eugenius, må hela verlden gärna för mig se, att jag känner på den.

Mannen.

P a r i s.

Jag hade råknat tjugu pulsflag, och var på vågen till fyratio, då hennes man helt oförväntad, ifrån ett annat rum, steg in i boden, och bragte mig något utur min räkning — „det „var endast hennes man,, — sade hon — så begynte jag på nytt — Herren är så god, sade hon, i det han gick förbi, och gör sig den mödan att känna på min puls — Mannen tog af sig hatten, bugade sig djupt för mig, och sade, jag visade honom mycken heder. Så fort han sagt detta, fätte han på sig hatten igen, och gick sin väg.

Hjälp himmel! sade jag vid mig själf, då han gick — kan det vara denna fruns man?

Jag ber de få, som veta orfaken, till detta utrop, icke illa upptaga, om jag förklarar det för dem, som icke veta densamma.

I London äro en bodkrämare och dess hustru ett kôtt och ben: ibland fårskilda kropps och sinnes förmögenheter, har stundom den ena det, den andra ett annat, så att deras *Debet* och *Credit* gemenligen går jämt upp emot hvart annat, och de passa så noga tillhoppa, som man och hustru böra göra.

I Paris finnas knappt två mera fårskilda varelses; ty då den befallande och utöfvande magten i kramboden icke tillhör mannen, så kommer han sållan dit — Han sitter i ett litet mörkt rum in åt gården, med sin ylle-nattmössa på hufvudet, utan allt omgånge, och är den samma råa natu-

turens son, som han blifvit född hit till världen.

Då ett folks lynne, hos hvilket den Saliska Lagen icke sträcker sig längre än till thronen, uppdragit detta departement, tillika med åttskilliga andra, helt och hållet åt hustrurna — så hafva de, genom den beståndiga handelen ifrån mårگون till afton, med köpare af alla stånd och gestalter, lika som rå flintstenar, hvilka länge skakas i en säck, medelst deras vänliga sammangnidning förlorat sina ojämnheter samt skarpa kanter, och äro blefna ej allenast släta och jämna, utan några däribland antaga så till sågandes en flags glans, som en brillant — *Monfieur le mari* är föga bättre än gatsten. —

— Sannerligen — fannerligen o människa! det är icke godt, att du
Tor. Resa I. Del. P

fitter allena — du blef skapad till en
fällskapslik lefaad och behagligt om-
gånge; och det oomstötliga bevis,
hvertill jag vådjar, år: vår natur
blifver därigenom förbättrad.

— Och huru slår han, min herre?
sade hon — fullkomligt så vål — sade
jag, och såg henne stilla i ögonen —
som jag förmodat — Hon var just i
begrep att frambringa något artigt
svar, då gåffen i det samma kom med
handskarne — *à propos*, jag behöf-
ver några par.

Handskarna.

Paris.

Den vackra köpmans-frun steg upp, då jag sade detta; gick bakom disken, tog ned en bundt, och löste den upp. Jag gick och ställde mig gent emot henne. De voro alla för stora. Hon försökte det ena paret efter det andra på min hand. — Men det blef, som det var — Hon bad mig försöka ännu ett par, som tycktes vara de minsta — hon höll dem öppna — min hand slapp in med ens — det vill ej passa, sade jag, och rundade på hufvudet — Nej, sade hon, och gjorde det samma.

Det gifves vissa sammansatta ögnakast af en okonstlad finhet, hvaruti dårskap och vishet, allvarsamhet och narri, äro så sammanflätade, att om

alla språk, som uppkommo vid Babels torn, slogo sig tillhopa, kunde de däck ej uttrycka den — De meddelas och emottagas så hastigt, att man knappt kan fåga, hvem som anstuckit annan. Jag öfverlemnar åt våra ordrika språkdanare att uppfylla hela sidor därmed —

För det närvarande är nog, att än en gång säga: handskarne ville icke passa. Vi lindade då våra händer och armar öfver våra bröst, och lutade oss bågge öfver disken — den var smal, och imellan oss nått upp så mycket rum, att handsk-bunten kunde rymmas.

Den tåcka köpmans-frun såg stundom på handskarna, därpå åt sidan på fönstret, sedan på handskarne igen — och så på mig. Jag var icke fallen att afbryta denna tyftnad — Jag

fölgde hennes efterdöme, och såg på handskarna, därefter åt fönstret, sedan på handskarna, så på henne — och så växelvis immerfort.

Jag fann att jag vid hvart anfall förlorade ansenligt — Hon hade quicka svarta ögon, och framsköt under tvänne långa filkeslena ögonlåck en så genomträngande blick, att hon såg mig in uti hjärtat och njurarne — Man kunde tycka att det låter underligt; men jag kände att så skedde —

— Det gör ingen ting, sade jag, och tog några par, som jag först fick uti, och stack dem i min ficka.

Det gjorde mig ondt, att den vackra köpmans-frun icke begärt mer än en enda livre öfver priset — Jag önskade, att hon fordrat ändå en livre mer, och bråkade mitt hufvud,

huru jag skulle ställa det till rätta —
Menar min herre, sade hon, i det
hon uttydde min förlågenhet på en
orätt sida, att jag skulle fordra en
enda skilling för mycket af en främ-
mande — och en främmande, som
mer af höflighet, än af behof, gjort
mig den åran att förtro sig till mig?
— *n'en croîés vous capable?* — I san-
ning icke! svarade jag, och om få-
vore, skulle det vara mig kårt —
Dårpå råkade jag pengarne i hen-
nes hand; och med en djupare bug-
ning, än man vanligen plågar göra
för ett fruntimmer, som man köper
handskar utaf, gick jag min väg,
och gåsfen följde mig efter, med
packen under armen.

* * * * *

Óf-

Öfversättningen.

Paris.

Uti Logen, som mig anvisades, var ingen, utom en gammal fryntlig fransk officer. Jag ålskar denna karaktär, icke allenast för det jag vördar en man, hvars seder blifvit mildrade vid ett handtverk, som gemenligen gör onda människor värre; utan äfven därför, att jag tillförene kånt en — ty nu är han icke mer — och hvarföre skulle jag icke rådda en sida ifrån undergång, därigenom att jag skrifer hans namn därpå, och berättar världen att det var Kapiten Tobias Schandy, den kåraste uti min församling och ibland mina vänner, hvars människokårlek jag alldrig kan århindra mig, oakadt det redan år långesedan han blef död — utan att mina ögon öfverköl-

jas af tårar. För hans skuld har jag en sårdeles kärlek för alla gamla officerare. Jag steg alltså öfver eftersta bänkraderne, och satte mig bredevid honom.

Den gamle officeren fatt med ett par stora glasögon på näsan, och låste med mycken uppmärksamhet i en liten bok — kanske det var piécen som skulle spelas. Så snart jag fatt mig ned, tog han glasögonen af sig, lade dem i ett chagrins foder, och stoppade det, tillika med boken, i fickan. Jag reste mig halft upp, och bugade mig för honom.

På hvad bekant språk i verlden det ock öfverfåttes, blifver dåck meningen denna:

„Den stackars mannen, som kommer
„in i Logen, är en fråmling — det synes,
„som han icke kände någon; och skul-

„le väl alldrig, om han än blef tio
 „år i Paris, låra känna någon, om
 „alla, hvilka han närmade sig, behöl-
 „lo sina glasögon på näsan — det
 „vore att rent för hans näsa slå dör-
 „ren till för allt omgånge — och att
 „uppföra sig, värre än en holländare,
 „emot honom.,,

Den franske officeren hade lika så
 väl kunnat säga det högt; och om
 han gjort det, hade jag äfven öfver-
 satt den bugning jag gjorde för ho-
 nom, på franska, och sagt: „Jag är-
 „känner er höflighet, och tackar er
 „tusenfallt därför.,,

Ingen hemlighet befrämjar sällkaps-
 likhet så mycket, som en flitig öf-
 ning i dessa förkortningar, och får-
 dighet, att uti klara ord öfverfatta
 ögonens och kroppens särskilda rö-
 relser, med alla deras förändringar

och chatteringar. Hvad mig angår, så är det, genom lång vana, blifvit så mekaniskt hos mig, att jag hela vägen igenom öfverfåtter, då jag går på gatorne i London; och mer än en gång har jag varit i stora sällskaper, där ej tre ord blifvit sagde, och dåck samlat öfver tjugu fårskildta samtal, dem jag mycket väl kunnat uppskrifva, och gjöra ed på deras riktighet.

I Mayland, gick jag en afton på Martinis concert, och ville just gå in genom fals-dörren, då Marquissinnan af F ** mycket hastigt skulle gå ut — Hon var mig redan in på lifvet, innan jag blef henne varse. Jag vek alltså hastigt till sidan, att gifva henne rum — hon hade gjort det samma, och just åt samma sida; vi stötte således våra hufvuden emot hvarandra: hon vände sig strax till an-

åra sidan, att komma ut: Jag var äfven få olycklig som hon: jag hade sprungit åt samma sida, och kom henne åter i vägen — Vi flögo bägge till andra sidan, därpå tillbaka — och så åter igen — Det var löjligt att se. Vi blefvo bägge blodröda i ansigtet. Ändteligen gjorde jag fift, hvad jag bort göra först — jag stod helt stilla, och Marquifinnan hade nu fri och öppen väg. Jag kunde omöjlig gå in i salen, innan jag, såsom en slags ursåkt, följt henne med ögonen till ändan af gången — Hon såg sig två gånger tillbaka, och höll sig allt jämt åt ena sidan, lika som hon velat gifva rum åt alla, som kommo uppföre trapporne. — Nej, sade jag — det var en eländig öfverfättning. Marquifinnan har rätt till den bästa undskyllan jag kan gö-

ra henne — och denna öppning är för mig, att jag må kunna göra den — Därmed lopp jag, och bad henne om förlåtelse för den förlågenhet hvaruti jag fatt henne, och sade, att det varit min mening att lemna rum för henne. Hon svarade, att hon haft samma mening i anseende till mig — Alltså tackade vi hvarandra. Hon var nu ända vid trappan, och då jag icke såg någon *Cicisbeo* hos henne, bad jag om tillstånd att ledsaga henne till vagnen — vi gingo således utför trapporne, och vid hvart fjärde steg stannade vi, att tala om concerten och denna händelse — På min åra, madame, sade jag, sedan jag hulptit henne in i vagnen, jag bemödade mig sex gånger att lemna fri utgång — Och jag, svarade hon, bemödade mig sex gånger att släppa
er

er in — Gud gifve, återtog jag, att ni ville göra det sjunde gången! — Hjärtans gärna, sade hon, och gjorde rum — Lifvet är för korrt att göra långa complimenter — Jag steg därför straxt in, och hon tog mig hem med sig — men hvad det blef af concerten, det må S:t Cecilia veta, som tvifvelsutän var tillstådes.

Jag vill endast tillägga, att den bekantskap, som kom af denna öfverfättning, har förskaffat mig mera nöje, än någon annan jag haft den åran att göra uti Italien.

Dvärgen.

Paris.

Alldrig i mina dagar har jag af någon hört denna anmärkning, utom af en enda, och hvem denne enda var, skall detta kapitel utan tvifvel visa. Då jag alltfå var litet eller flått intet förut intagen, måste väl någon grund varit till den förundran hvaruti jag föll, då jag kastade mina ögon på Parterren — och var det väl öfver det obegripliga infall af naturen, att dana en sådan mängd dvärgar — Hon har väl stundom sina nycker, nästan i hvar vrå af verlden; men i Paris är ingen ånde på hennes *amusements* — denna gudinna synes vara här lika så löjelig, som hon är vis.

Som denne tanke följde mig ifrån

opera comique, så måtte jag därefter hvar människa jag såg på gatan — Hvilket ångsligt göromål! I fynnerhet når växten är så öfver måttan liten — Ansigtet ovanligt mörkt — ögonen hastiga och quicka — näsan lång — tänderna hvita — kindbenen utstående — att se så många olyckliga, som genom våldsamma tillfällen blifvit utkörde utur sin egentliga klafs, till yttersta gränsen af en annan, att jag ej utan missnöje kan nämna det — Hvar tredje man en dvärg! — Några med hufvuden, stora som en skåppa, och utstående ryggar — andra med krokiga ben — det tredje slaget, på hvars växt naturen lagt beslag i deras fjette eller fjunde år — fjärde slaget har, i dess fullkomliga och naturliga tillstånd, likt små dvärg-applar, ifrån deras till-

varelses första frö och skått, aldrig varit bestämde att våxa högre.

En medicinsk resande skulle säga, det kommer af den skadeliga lindningen — en mjältsjuk, af brist på luft — ock en nygirig resande skulle vål, till bestyrkande af sitt system, mäta huru höga deras hus — huru smala deras gator äro, och i huru få quadratsots rum, uti sjätte och fjunde våningen, ett så stort antal *Bourgeoisie* äter och sofver tillsammans; men jag århindrar mig, att herr Shandy den äldre, som i allt hade sin mening för sig själf, en aften, då han talade om dessa saker, påtrod att barn, äfven så vål som andra djur, kunde uppdragas till behörig storlek, om de endast rätt kommo in i verlden; men nu var olyckan, att invånarne i Paris bodde så samman-

packade, att de verkligen icke hade utrymme och lågenhet att uppnå den — Jag fåger ej, uppnå någon högd, fader han — de uppnå alldeles ingen — Ja, fortfar han, och gick ännu längre i faken, man uppnår något värre, än alldeles ingen, när all den längd man hinner till, sedan man i tjugu eller fem och tjugu år, därpå använt den sorgfälligaste omtanka och måst närande föda, likväl till slut icke sträcker sig till mitt knä. Som nu herr Shandy var mycket liten till växten, kunde han väl icke uttrycka sig med mera styrka.

Då denna bok icke skall vara något lärde verk uti naturforkningsläran, lemna jag denna upplösning i sitt värde, sådan jag funnit den, och låter mig endast nöja med sanningen af denna anmärkning, som jag på

hvar gata och i hvar gränd uti Paris fann bekräftad. Jag gick den gatan fram, som går ifrån *Le Carrousel* till *Palais-Royal*, och såg en liten gåffe, som stod och ångslades vid en rånsten; jag tog honom uti handen, och halp honom öfver. När jag sedan såg honom nogare i anfigtet, märkte jag, att det var en man om fyratio år — skadar intet, sade jag; någon godhjärtad människa torde göra mig samma tjänst, när jag blir nitio.

Jag känner uti mitt innersta några små grundsatser, som beveka mig att vara mycket tjänstfärdig emot denna förvisnade del af mina medmänniskor, som hvarken hafva anseende eller styrka att hjälpa sig fram i verlden — Jag kan ej med tålmod anse, att man trampar någon af dem

under fötterna; och knappt hade jag fatt mig ned hos min gamla franska officer, innan jag hade det missnöjet att se sådant ske midt under Loggen hvaruti vi suto.

Imellan ändan af Orchestren och första sidlogen, är ett smalt rum, dit en del åskådare af alla stånd förfoga sig, när de andra platserne äro upptagne. Fastän man där måste stå, äfven som på parterren, betalas däck lika som för orchestren. En vårlös stackare af nysnämnde klafs, hade på ett eller annat sätt, råkat komma på detta olyckliga ställe. — Det var öfver måttan varmt, och han var omringad af varelsor, som alla högde sig två och en half fot öfver honom. Den lille dvårgen led obekrifligt på alla sidor; men det som

mått befvärade honom, var att en, nästan sju fot lång, tjock och fet tysk hade ställt sig midt imellan honom och all möjlichkeit att kunna se hvarken skådeplats eller skådespelare. Den arme dvärigen gjorde alla möjliga försök att få en liten öppning imellan tyskens arm och kroppen, hvarigenom han kunde se något af det som föregick; han makade sig ån åt ena sidan, ån åt den andra; men tysken stod nagelfast i den allra oestergifnaste ställning, som man någonsin kan föreställa sig. — Dvärigen kunde åfven få gärna stått på botten af den djupaste brunn i Paris; han sträckte sin hand upp till tyskens arm, och klagade honom sin nöd — Tysken vände sitt hufvud om, och såg ned på honom, som Goliath såg ned på David — och blef,

utan allt medlidande, stående i samma ställning som förut.

Detta skedde just i det jag tog en pris utur min munks lilla horndosa — Och huru blef ditt milda och blödigaste finne, min vårdaste munk! så hårdadt uti lidande och tålmod! — Huru gärna skulle du ej lånt ditt öra till denna arma själens klagan!

Den gamle franske officeren som märkte, att jag med mycken bevekelse upplyfte mina ögon åt högden, som jag talat till en frånvarande, tog sig frihet att fråga mig, hvad det feltes — Jag berättade honom saken, med ett par ord, och fogade därtill, huru omånskligt det var.

Imedlertid var dvårgen bragt till det yttersta; och i den första hettan, som gemenligen är oförnuftig, hade han hotat tysken, att med sin knif

skåra af hans långa hårpiska — Ty-
sken såg sig ganska kallfinnigt till-
baka, och sade: han kunde göra det,
om han råkade få långt.

En oförått, som genom högmodigt
tråtfande, göres ännu bittrare, den
må träffa hvem som hållt, bringar
dåck hvar rättkaffens man i harnesk.
Jag skulle velat kasta mig utföre lo-
gen, att hjälpa den lidande till rät-
ta. — Den gamle officeren gjorde
det med långt mindre omständighe-
ter. Han lutade sig litet framöfver,
gaf tecken åt vakten, och visade med
fingret på det jämmerfulla stället —
Vakten begaf sig dit — Det var ej
af nöden att fåga hvaruti hans hjälp
behöfdes — Saken talade själf; Sol-
daten stötte alltså tyssen tillbaka med
kolfven — fattade den stackars dvår-
gen vid handen, och förde honom

framföre. — Det är ådelt fader jag,
och klappade med händerna! — Sådant
skulle man likväl icke tillstådja
i England, fader den gamle officeren.

I England, min herre, fader jag,
fitta vi alla ganska makligt.

Den gamle officeren hade visserligen
bragt mig i godt lynne igen,
om jag varit dårutur — i det han
fader, det var ett *bon mot* — och då
ett *bon mot* i Paris alltid är något
vårdt, så båd han mig en pris snus.

 R o s e n.

P a r i s.

Nu kom ordningen till mig, att fråga den gamle officeren: hvad som var på färde? ty man hörde ifrån åtskilliga ställen på parterren ropas: *haussés les mains, monsieur l'Abbé!* hvilket var lika få obegripligt för mig, som mitt tal till munken varit för honom.

Han berättade mig, att det var en stackars Abbot uti en af de öfversta logerne, som förmodeligen kommit att ställa sig bakom några för mycket allmänt kända nymfer, att se operan; och parterren, som imedertid blifvit honom varse, ville att han skulle hålla bägge sina händer i vädret, så länge skådespelet påstod. — Kan man falla på en sådan tanke, sade jag.

jag, att en andelig skulle stjåla utur ett fruntimmers kjortelfäcker? — Den gamle officeren drog på munnen, och hviskade mig något i örat, hvarigenom han öppnade dörren för mig till kunskap om en sak, om hvilken jag ej hade minsta begrep —

O himmel! sade jag, och bleknade af förundran — är det möjligt, att ett folk, som är så fullt af *sentiments*, kan tillika vara så smutfigt, och sig så olikt — *Quelle grossièreté!* tillade jag.

Den franske officeren sade mig, att det var en beklaglig oartig fatire emot prästerskapet, som härledde sig ifrån den tid Moliere låtit uppöra sin Tartuf — men som, lika med andra grofva feder, började försvinna — Hvert folkslag, fortfor han, har sina Finheter och sina Grofhe-

R

Tor. Resa I. Del.

ter, dem de växelvis låna och vänja hvarandra af med — Han hade varit i många länder, men alldrig i något land, där han icke funnit vissa finheter, som tycktes brista i andra. *Le POUR & le CONTRE* finnes hos alla folkslag. Det är allestädes en jämnvigt, sade han, imellan det goda och det onda; och intet annat än den öfvertygelse, att så förhåller sig, kan befria den ena hälften af verlden ifrån de fördommar, den fattat emot den andra. — Nyttan af resor, i anseende till *sçavoir vivre*, består däri, att man lårer känna en mängd så vål människor, som feder; det bör låra oss att inbördes öfverse med hvarandra; och inbördes öfverseende, sade han till slut, och bugade sig för mig, bör låra oss inbördes kärlek.

Den gamle officeren frambragte detta på ett så uppriktigt och förnuftigt sätt, som ganska väl instämde med det första begrep jag gjort mig om hans karakter. — Jag tänkte jag håller utaf den mannen; men jag fruktar, att jag tog felt om föremålet — Det var mitt eget tänkesätt jag ålskade — med den skilnad, att jag icke kunnat uttrycka det hålften så väl.

Det är lika obehvämt både för rytaren och håsten, när den senare beständigt går med spitsfede öron, och hela vågen igenom studfar för allt, hvad han ännu icke sett. Jag är så litet plågad håraf, som någon lefvande varelse; och dåck måste jag uppriktigt tillstå, att många faker den förste månaden gjort mig oro, och att jag rodnat för många ord, som

jag den andra månaden funnit obetydliga och fullkomligt oskyldiga.

Madame de Rambouillet gjorde mig, sedan jag vid pafs sex veckor varit bekant med henne, den åran att taga mig med sig i sin vagn, några mil utom staden — Jag känner ingen ärbare fru, än M:me de Rambouillet; väntar ock aldrig få se någon, med mera dygd och renare hjärta. — Då vi åkte tillbaka, bad M:me de Rambouillet mig draga på strecket — Jag frågade om något felade henne — *Rien que pisser*, svarade M:me de Rambouillet.

Tag ej illa upp, gunstige låfare, att M:me de Rambouillet måste p-s-a — Och J sköna förbehållsammanymfer! gån hvar för sig borrt, at plåcka edra rofor, och strön dem på er våg — ty M:me de Rambouillet

gjorde ej annat. — Jag halp M:me de Rambouilet utur vagnen, och om jag varit de kyfka Castaliders präst, hade jag icke kunnat med mera vördnad och *decorum* tjäna vid deras källa.

Slut på Första Delen.

Innehåll.

<i>Företal</i>	- - -	3
<i>Författaren anträder sin resa</i>	-	15
<i>— dricker Konungens i Frank- rike skål</i>	- - -	18
<i>— afslår en Fransiskaner munk almosa</i>	- - -	21
<i>— anför sina skål därtill</i>	-	26
<i>— förebrår sig själf sin hård- het emot Fransiskanern</i>	-	30
<i>Resevagnen</i>	- - -	32
<i>Författaren skrifver företal till sin bok i resevagnen</i>	-	34
<i>Författarens medlidande öfver en gammal Desobligeant</i>	-	46
<i>Märkvärdig händelse på gatan</i>		50
<i>Författarens Samtal med ett fruntimmer</i>	- -	55
<i>— blödighet vid vagnshusdörren</i>		60
<i>Horn-snusdosan</i>	- - -	65
<i>Författarens srid med sig själf</i>	-	71

<i>En liten fransk Kaptens samtal med fruntimret och Torick</i>	- 76
<i>Samma fruntimmer och Torick inneslutne i en tåkvagn</i>	- 81
<i>Förtroligt samtal om kärlek</i>	- 84
<i>Fruntimret tager afsked af författaren</i>	- - - 88
<i>Författaren köper en resevagn — tvänne annedoter om Smelfungus och Mundungus</i>	90
<i>Resan ifrån Calais till Montreuil</i>	96
<i>Författaren antager en fransk trunslagare till betjänt</i>	- 100
<i>— afskildrar sin nya reskamrat</i>	104
<i>Betjänten tilltröder sin tjänst — tager afsked af några flickor</i>	- - - 107
<i>Kärlekgudens verkan på inbyggarne i Abdera</i>	- - - 110
<i>Författaren utdelar almosor</i>	- 113
<i>Klipparen</i>	- - - 120
<i>Den döda åsnan</i>	- - - 126

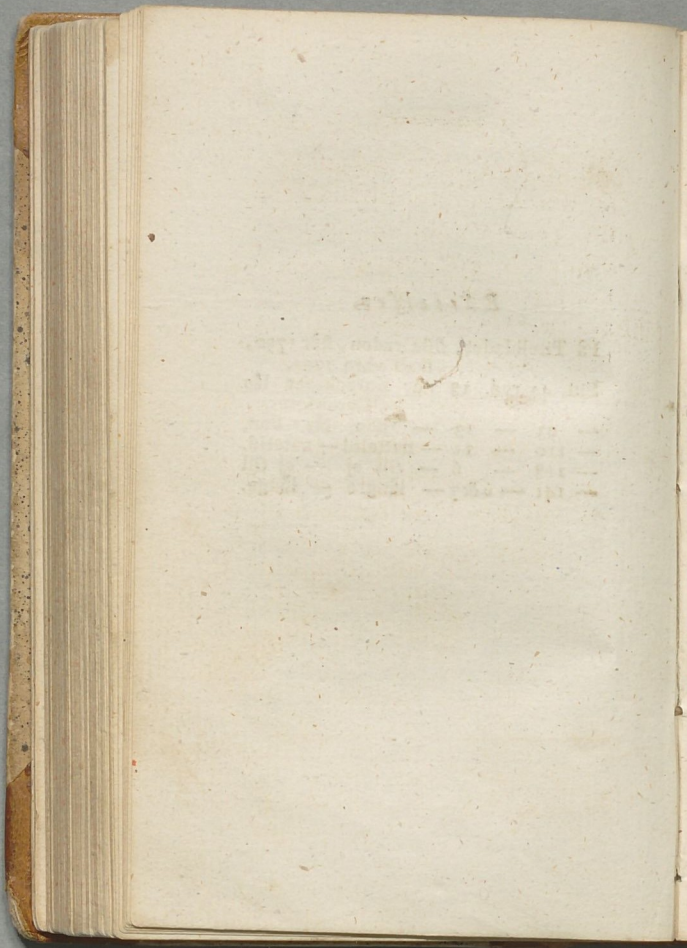
<i>Formannen kör i början för hårdt, och sedan för lång- samt med författaren</i>	-	131
<i>Författaren råkar fruntimret åter i Amiens</i>	- -	135
<i>La Fleurs befallsamhet att gö- ra sin husbonde heder</i>	-	140
<i>En trumslagares bref till en kor- porals kustru tjänar för- fattaren till mönster</i>	-	149
<i>Ankomsten till Paris</i>	- -	153
<i>Peruken</i>	- - - -	156
<i>Pulsen</i>	- - - -	160
<i>Mannen</i>	- - - -	167
<i>Handskarna</i>	- - - -	171
<i>Författarens anmärkingar på Opera Comique — Märk- värdig händelse i Mayland</i>		175
<i>Dvärgen</i>	- - - -	182
<i>Rosen</i>	- - - -	192

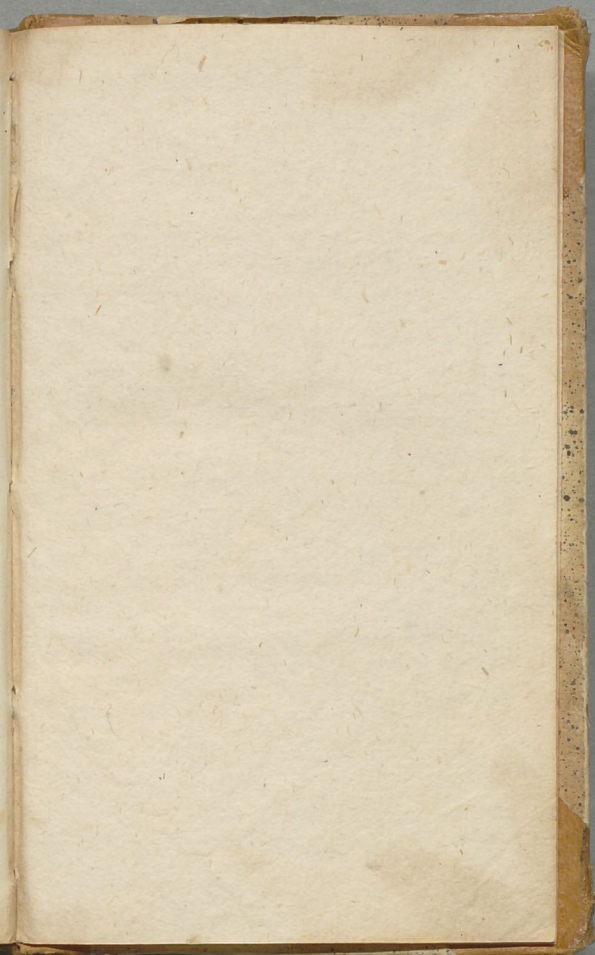
Rättelser.

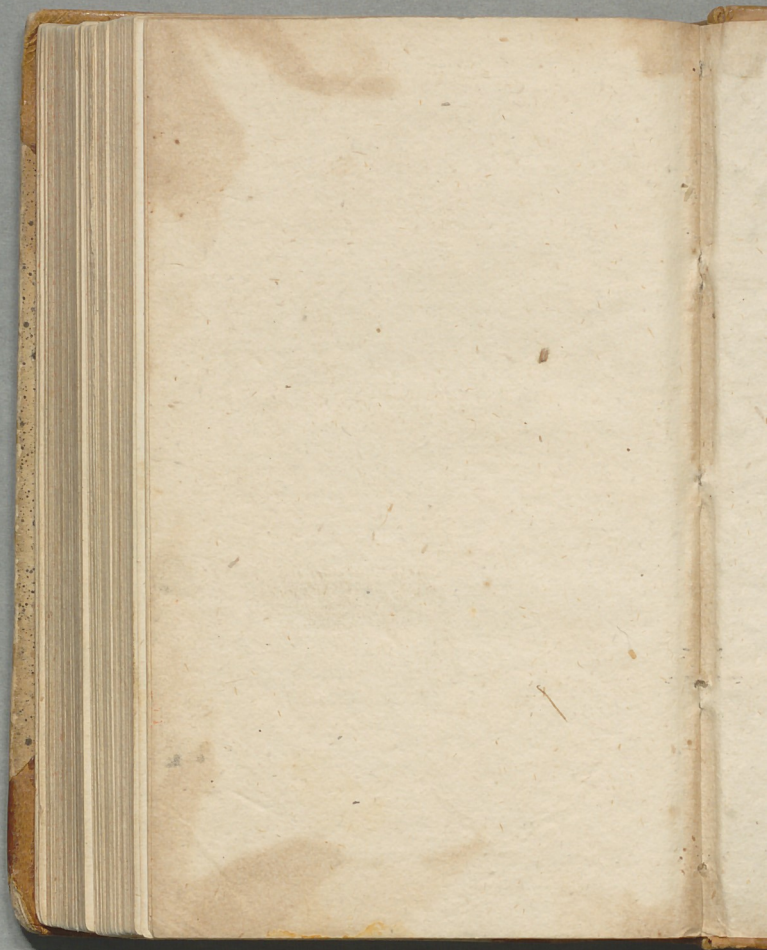
På Titelbladet, fifta raden, står 1790,
skall vara 1791.

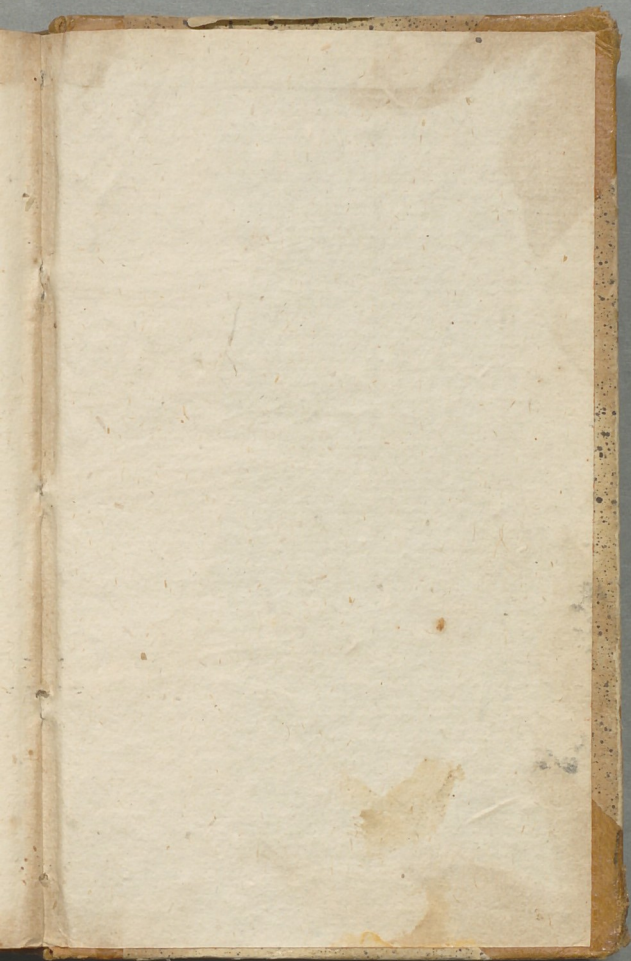
Sid. 44 rad. 18 står Karackerer lås
Karakterer.

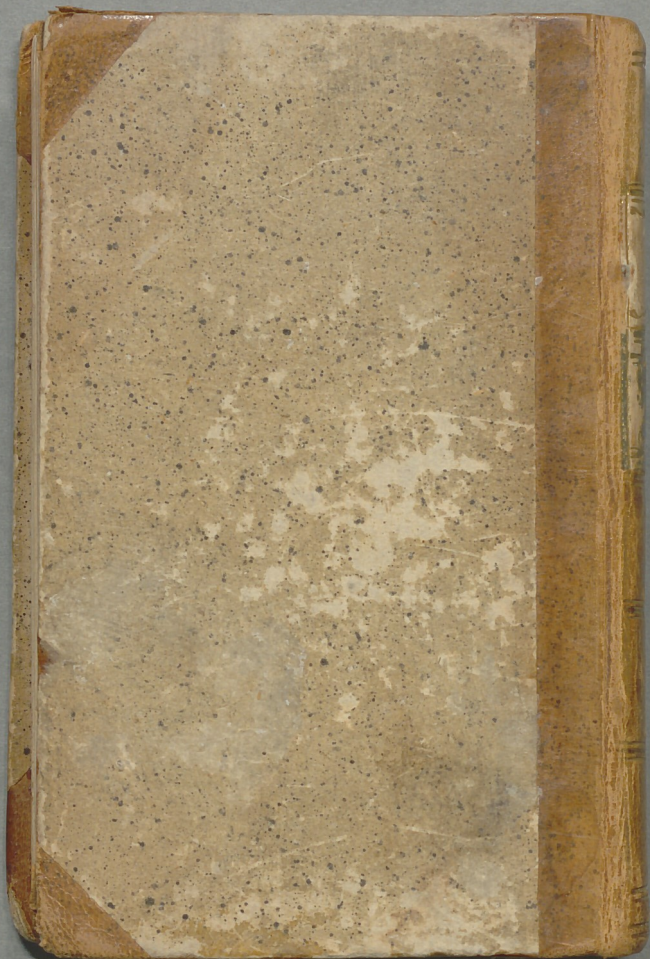
— 93 — 13 — hon lås han.
— 110 — 11 — natteid — natetid.
— 118 — 6 — till ej — ej till
— 141 — 6 & 7 — längre — länge.

www.books2ebooks.eu